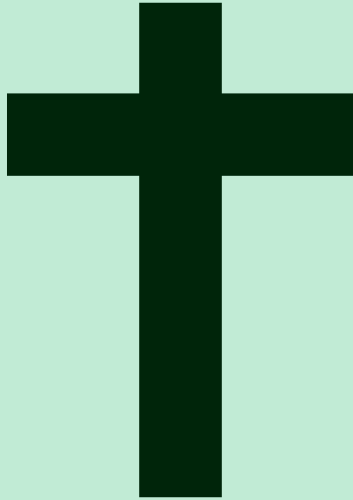

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka
The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in
Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Apr 2022 from source files dated 19 Apr 2022

ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka 1

Bunã vorba alu Luke

Asta Bunã vorbã askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigã rubjaštje d aja kãnd sa fukut Isusu, kãnd atrijit, kãnd ãnvaca, kãnd fiča čudurj, kãnd amurit p kručje, kãnd auskrisnit dala morc š kãnd apljikat p čerj. Una dala glavna temã d asta Bunã vorbã jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ãn zavjetu alu Bãtãrn ali š Bunã vorba nuje samo d židovj već š d ãlja karje nuje židovj. ãn asta Bunã vorbã Isusu ãnvãca d multje temje, karje uključa š rugala, Sufletu alu Svãnt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigã isto aratã kum Isusu likuja š oprostja alu multã lumje, karje uključuja š p ãlja karje afost mult bulnavj ili karje avja ãn jej suflet alu rov, sãračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajzãč š činč 65 aj maj ãnklo d Kristu.

Luka rubjaštje dãče skrije knjigasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kaša kum šti, mulc lumje adat tot dala jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ãn vřijamja anuastrã, baš kaša kum skrije ãn Svãntã pismã. Askris aja će nuavã uzãš ãlja karje avizut stvarurlja d ãnčipjalã š karje rubja Bunã vorbã. Š jo pažljivo amproučitã štja tuatje događajurlje. Jo agãndit k arfi binje tot s skriuv p rãnd, ⁴ aša osã fi siguran k aja će jej ta ãnvãcat istina.

Andelu Gabrijel rubjaštje d aja k osã s fakã Ivan karje bãtjazã

⁵ Kãnd caru Herod avladit p Judeja, ^{*} afost neki pop karje s kjamã Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije. [†] Muvarja alu Zaharije afost isto dãn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja će Domnu azapovidit ãn zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja će Elizabeta afost štjarpã, a amiždoj irja mult bãtrnj.

⁸ Udatã, Zaharija š popilje ãn skupina aluj služaštje ãn Hram. ⁹ Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuatã zuva kum akuljidja činje osã utrije ãn Svetište alu Domnuluj ãn Hram š činje osã apringã tãmãja. [‡] Una zuvã akuljes p Zaharija s apringã tãmãja. ¹⁰ D vřijamjaja mult lumje s ruga ãn dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunčã alu Zaharija sa ukazãt andelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dãraptej la žrtveniku d tãmãja. ¹² Kãnd Zaharija avizut p andelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A andelu ja zãs: “Na vja frikã, Zaharija! Dimizov uzãtã rugala ata: Elizabeta, muvarja ata, osã c fakã bijat. Š osã l kjem Ivan. ¹⁴ Osã c fije drag š t veselješt š mulcã osã s radujaskã kãnd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osã fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusã bja nič vin nič altej bjarje ljutje. Osã fije pljin d Sufletu alu Svãntuluj još kãnd fi ãn burtã. ¹⁶ Jel osã okrinjaskã p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. ¹⁷ Isti suflet karje ja dat snagã alu Ilije osã fije ãn bijatu alu tov s pripimaskã p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osã okrinjaskã inimilje alu tatilje kãtri kupi š nagovorjaskã p ãlja karje nu skultã p Dimizov s primjaskã mudrost alu ãlja karje askultã.”

¹⁸ Zaharija azãs alu andeluj: “Kum s štjuv k s dogodjaštje aja? Š jo š muvarja amja ištjem već bãtãrnj.”

¹⁹ P aja andelu ja zãs: “Jo sãnt Gabrijel. Amvinjit dala prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunã vorbã. ²⁰ Jakã, da akuma osã rãmãj mut š nusã poc s rubještj tot pãnla zuvaja pãnd s nu dogodja aja, daja će naj krizut ãn vorbilje alji mjalje, karje osã ispunjaskã d vřijamje alor.”

²¹ ãn vřijamjaja narodu aštipat p Zaharija š na razumit dãče atãta sa zabuvit ãn Svetište. ²² Kãnd jel napokon aišãt, na putut nimik s lji zãkã š s lja udã. Kãnd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mãnilje, ashvatit k jel avut vizije ãn Svetište.

²³ Kãnd azavršãt zuvilje alu Zaharija s lukrjazã kaša popa ãn Hram, sa tors akas. ²⁴ Dãpã duavã trje zãlje, muvarja aluj Elizabeta arãmas grja, š činč (5) lunj na ištãt dãn kasã. Ja azãs: ²⁵ “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dãpã minje la intja alu lumje daja će na putut s am kupi.”

Andelu Gabrijel rubjaštje d aja k osã s fakã Isusu

²⁶ Kãnd Elizabeta irja grja šašã (6) lunj, Dimizov atrimjes p andelu Gabrijel ãn sat Nazaret ãn regija Galileja, ²⁷ la djevicã karje zaručitã dãpã om karje s kjamã Josip. Jel irja d sãmãncã alu caru David, a djevica s kima Marija. ²⁸ Gabrijel avinjit š azãs alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit će andelu avrut s zãkã ku pozdravula. ³⁰ Andelu azãs: “Na vja frikã, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! ³¹ Jakã osã fi grja š osã fač fičor p karje osã l kjem

* 1:5 caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dala trjezãč š šaptje (37). pãnla patru (4). aj majdatã d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pãmãntu undje atrijit židovi. † 1:5 alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavãzãč š patru (24) skupinã d popje. Toc afost d sãmãnca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinã d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ 1:9 Popurlje atribut s apringã tãmãja kaša prinosu alu Dimizov tuatã dãmijnjaca š sara p posebni oltar ãnontru ãn Hram.

Isusu. ³² Jel osă fije marje š osă s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osă idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sāmānca aluj. ³³ Osă vladjaskă p sāmānca alu Jakov^S zauvjek š cara aluj nikad nusă prestanjaskă.” ³⁴ Marija āntrijabă p āndelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

³⁵ Āndelu Gabrijel ja zăs: “Sufļjetu alu Svāntuluj osă s sluboadje p tinje š sāla alu Maj marje Dimizov osă t ānviljaskă. Š daja kupilu karje l fiča osă fije svānt š osă s kjamje Bijatu alu Dimizov. ³⁶ Jakă, Elizabeta, rođakarinja ata, aša bātārnā isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasă (6) lunj. ³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”

³⁸ Marija azăs alu Gabrijel: “Jakă, argata sānt alu Domnuluj. S fije kum tu zăč!” Š Gabrijel apljikat dāla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavă trje zālje dāpă aja, Marija majdată apljikat ān sat ān djalurj alu Judeje. ⁴⁰ Kānd ja ažuns, auntrat ān kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. ⁴¹ Kānd Elizabeta auzăt pozdravu alu Marije, kupilu ān burtă alu Elizabetăj dāturdată mult sa miškāt š Elizabeta sa napunit ku Sufļjetu alu Svāntuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje āntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovită d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ān burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužăt častula s m positjaskă mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakă kānd auzăt pozdravu alu tov, kupilu ān burtă dāturdată mult sa miškāt d radost! ⁴⁵ Blagoslovită ješt daja čaj krizut k osă s ispunjskă poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ān radost

⁴⁶ Atunča Marija azăs:

“Inima amja adrikă p Domnu,

⁴⁷ sufļjetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjec, pānd akuma tuată generacija osă zăkă

k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja če Dimizov karje arje tuată sāla

afukut marje čudă d minje!

Svānt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc ālja ān tuată vrijamja

karje arje frikă d jel.

⁵¹ Ku māna capānă afukut marje čudă

š aputirit p lumja karje ponosni š umišļjeni.

⁵² Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă više,

a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flāmānž lja nasitit ku binje,

a p lumja karje bogată lja trimjes dāla jel ku mānilje gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj

baš kum adat obečală alu sāmānca anuastră,

alu Abraham š alu kupi aluj,

k osă lji fije uvjek d milă.”

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arămas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakă š ja afukut bijat. ⁵⁸ Kānd tuată familija alu je š komšiji auzăt d asta, kum Domnu afost aša d bun kătri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

⁵⁹ Kānd kupilu anapunit opt (8) zālje, atribut s fije obrezăt,* aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskă aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamă, ⁶⁰ ali Elizabeta azăs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

⁶¹ Komšiji š familija azăs: “Nimilja dāla familija ata nu s kjamă Ivan!” ⁶² Atunča, daja če Zaharija na putut s audă, lumja ku mānilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamă. ⁶³ Zaharija akătat s ji dja ploče s

Š 1:33 sāmānca alu Jakov – Ān grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuată sāmānca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdată, a tuatje duavăsprjače (12) d sāmāncje alu Izrael avinjit dāla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov. * 1:59 obrezăt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sāmānca aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezăc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje kuljes.

skrije š askris: “S kjamă Ivan”, š toc sa mirat. ⁶⁴ Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel daturdată ančiput s rubjaskă š s slavjaskă p Dimizov.

⁶⁵ Kănd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikă d Dimizov. Ān tuatje saturlje ān djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit. ⁶⁶ Činje god auzăt d jej găndja d aja š sa tribat: “Atunča če osă fije d bijatusta kănd ufi marje?”, k Domnu sigurno osă fakă nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bătjază

⁶⁷ Sufletju alu Svăntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukă dăla Dimizov:

⁶⁸ “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažită alu narodu aluj š s lji izbavjaskă!

⁶⁹ Š atrimjes nauvă marje Spasitelj
dăn sămănca alu argatu aluj David,

⁷⁰ kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:

⁷¹ s nji spasaskă dăla dušmani alji noštri
š dăla mănă alu tuată lumja karje nji mrzaštje.

⁷² Jel asta afukut s pokazaskă milă alu sămănca anuastră
aša ča ispunit savezu alu svănt karje afukut ku jej,

⁷³ aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastră sămănca.

⁷⁴ Kašă kum aobečit, nja skos dăla dušmanj
s putjem s ji služam frzdă frikă,

⁷⁵ s trijim kum Dimizov azăs

š s fičem čije bun ān tuatje zuvilje anuaštrje.

⁷⁶ A tu, bijatu alu mjov, osă t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.
Osă plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremeštj drumu.

⁷⁷ Osă ānvăc p narodu aluj s štije kum s s spasaskă
kum s lji fije oprostot grešala alor.

⁷⁸ Daja če je Dimizov pljin d milă š arje osjećaj d noj,
jel trimjatje lumina dăn čerj.

Kašă suarilje karje sa drikă ān diminjacă,

⁷⁹ Dimizov osă adukă lumina alu ālja karje trijaštje ān nuaptje š arje frikă d muartje.
Jel osă nji pokazaskă drumu karje aduče ān mir.”

⁸⁰ Ivan akriskut š apostanit capăn ān suflet. Trija ān lok undje nuje nimika.† Kănd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskă alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ān Betlehem

(Mt 1,18-25)

¹ Ān vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakă popisu d tuată lumje karje trijaštje ān cara. ² Asta afost prvi popis d lumje karje sa dogodit ān vrijamje pând Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. ³ Toc apljikat ān trgu undje trija sămănca aluj s s skrije ān popis.

⁴ Aša š Josip, karje afost sămănca alu caru David, apljikat dăn sat Nazaret ān regije Galileje ān sat Betlehem ān regije Judeje, undje d mult sa fukut David. ⁵ Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ān popis. Marija već afost grja, ⁶ š pând afost ān Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakă. ⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la ānvilijat š la pus ān albjbe daja če ān sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Āndeli zăče alu pastirilor k Isusu sa fukut

⁸ Ān nuaptjaja p păjenj upruapje d Betlehem, njeiki pastirurj păza vojilje alor. ⁹ Daturdată sa ukazăt āndelu alu Domnuluj š lja osvltljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! ¹⁰ Āndelu lja zăs: “Na vjec frikă! Jakă aduk vuavă Bună vorbă karje p tuată lumja s usričaskă! ¹¹ Astăz sa fukut vuavă Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! ¹² Aša osă štijec k je istina aja če zăk: Osă găsăc kupilu karje je ānvilijat ān plahtă kum zăče ān albjbe.”

¹³ Daturdată alu āndeluj avinjit marje vuastje d āndelurlje dăn čerj karje aslavit p Dimizov:

† 1:80 lok undje nuje nimika – Asta afost napušteni lok la zapadnă partje d apă Jordan. Nuje dăpartje dăla lok undje apa Jordan untră ān Mrtvo more.

14 “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugodit.”

15 Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!”

16 Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbe.
17 Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja če anđelu azās d kupil. 18 Š tuatā lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zās. 19 A Marija nimika na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je.
20 Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās anđelu.

21 D opt (8) zālje maj ānklo kānd avinjit vrijamja s obrezaskā p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatā njego če Marija arāmas grja.

Josip š Marija aduče p Isusu ān Hram

22 Kānd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskā kum skrje ān zakonu alu Mojsije,✠ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, 23 kum skrje ān zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”✠ 24 Š aprinisāt žrtvā kum mama aputja jar s fije čistā, kum zakonu alu Mojsije ānvacā: “duavā (2) grlic ili doj (2) goluburj tānārj.”✠

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

25 Trija atunča unu om ān Jeruzalem, s kjamā Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufljetu alu Svāntuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit.‡ 26 Sufljetu alu Svāntuluj ja zās k nusā muarje pānā god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskā p narodu aluj. 27 P zuvā kānd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakā obredu kum je skris ān zakonu alu Mojsije, Sufljetu alu Svāntuluj adus p Šimun s pljače ān Hram. 28 Šimun alat p Isusu ān māj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

29 “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ān mir.

30 Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,
31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

32 Jel je lumina s otkrijaskā istina ata alu tot narodu,
āla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov.”

33 Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. 34 Šimun lja blagoslovit š azās alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakā, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osā kadā š mulc osā adrikā. Dimizov la trimjes kašā znaku s pokazaskā drumu d spasjalā, karje mulc inš osā l odbacaskā, 35 š aša osā aratā rovu ān inima alor. A kānd l odbacaštje, maču osā probijaskā inima ata.”

36 Afost ān Hram š proročicā Ana, fata alu Fanuel dān sāmānca alu Ašer. Ja irja mult bātrnā. Afost šaptje (7) aj ān brak 37 š atunča atriit kašā udovica pānla optzāč š patru (84) aj. Na išāt dān Hram, njego ān post š ān molitvā aslužāt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. 38 Baš kānd Šimunu azavršāt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskā p Dimizov š s rubjaskā d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Jeruzalem dāla dušmanji alor.

39 Kānd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ān Nazaret ān regije Galileje. 40 Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capān š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskā.

Fālkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ān Hram

41 Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ān Jeruzalem kānd irja prazniku Pasha. 42 Kānd Isusu avut duavāsprjače (12) d aj, jej apljikat kašā uvjek s slavjaskā rodniku. 43 Dāpā praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fālkovu Isusu arāmas ān Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. 44 Agāndit k Isusu je ān grupa alor. Jej aumblat una zuvā a atunča ančiput s l katje āntrā familjije š āntrā ortač alor, 45 ali nu la gāsāt š aša sa tors ān Jeruzalem š ānklo s l katje. 46 Dāpā trje (3) zālje la gāsāt ān Hram āntrā učiteljurj kum punje urjajke š lji āntrjabā. 47 Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kāt štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.

* 2:14 Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrje: “Slava p visinal” † 2:21 Vjez fusnota ān 1,59. ✠ 2:22 Lev 12,1–4 ✠ 2:23 Iš 13,1–2 ✠ 2:24 Lev 12,6–8 ‡ 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit – Ān grčki original skrje: “aštipta utjeha alu Izrael”.

⁴⁸ Känd jej angäsät p Isusu na štijut če s gändjaskä. Azäs mumusa: “Bijatu alu mjov, däche afukut tu asta nuavä? Jakä, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kätam!”

⁴⁹ Isusu azäs alor: “Däche mas kätat? Dali voj nu štijik k jo mora s fiuv än kasa alu Tatimjov?” ⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zäkä.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov än sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. ⁵² Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

*Ivan karje bätjazä pripremaštje drumu d Isusu
(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)*

¹ Afost Činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskä. Poncije Pilat afost upravitelju än regije Judeje. Herod* avladit än regije Galileje, a fratusov Filip avladit än regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit än regije Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ än Jeruzalem. Än vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, än pustinje.§ ³ Jel apljikat än tuatje lokurj pänglä apä Jordan s rubjaskä alu lumjej k trjebje s s bätjazä s pokajaskä kum sa okrnit dälä grešalä š Dimizov lja oprostit grešala. ⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigä än pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu
š očistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuatä dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ispravic drumu karje strämb

š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuatä lumja osä vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”☆

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bätjazä: “Voj, šarpilor! Činje va zäs k aša d ljaznje putjec s fuđic dälä kaznä karje Dimizov trimjatje? ⁸ Fičec binje karje aratä k vas okrnit dälä grešala avuasträ.† Š vu änšälac akä gändic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sāmānca alu Abraham. Ali jo vu zäk, Dimizov puatje d bulovanjštja s stvurjaskä kupi alu Abraham! ⁹ Dimizov uskoro osä luvjaskä ku surkurja än tot ljemnu karje nu dä bun plod. Tot ljemnu karje nu dä bun plod osä fije tijat š arunkat än fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fičem?”

¹¹ Ivan lja zäs: “Činje arje duavä (2) kāmāšj, trjebje s dja alu älja karje narje ničuna. A činje arje mänkarje, trjebje s podiljaskä ku älja karje narje.”

¹² Avinjit s s bätjazä čak š carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fičem?”

¹³ Ivan lja zäs: “Nu läc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”

Ivan lja zäs: “Nu läc banji dälä nimilja ku säla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuasträ.”

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu ändatä vinje, toc än inimä s äntriba dal je Ivan Kristu. ¹⁶ Daja Ivan alu toc azäs: “Jo p voj bätjecz ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atäta d marje k jo nu sänt dostojan

* 3:1 Herod – Konuskut š kašä Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † 3:1 Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar än unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ 3:2 Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popä 6.-15. aj maj änklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dälä položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popä 18.-37. aj maj änklo d Krist. Aša službeno än aja vrijamje Kaifa afost marje popä, ali lumja još uvijek akimat p Ana marje popä š jel š majdäpartje avut autoritet änträ Židovj. § 3:2 pustinje – Vjez fusnota än 1,80. * 3:5 Ivan azäs alu lumjej k mora s s pokajaskä d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Äštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum än pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskä p Isusu š poruka aluj. ☆ 3:6 1z 40,3-5

† 3:8 Fičec binje karje aratä k vas okrnit dälä grešala avuasträ – Än grčki original skrjuje: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajalä”.

‡ 3:12 carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcä Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Večina d carinikurj änšälä p alcä. Käta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cänja d jej. Š d äla razlog lumja mrza š lji smatnja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor.

čak s ji fiuv argat[§]. Jel p voj osä bätjazä ku Sufletu alu Sväntuluj* š ku foku.[†] ¹⁷ Jel osä fije kašä omu karje odvojaštje gruvu däla jarbä. Gruvu osä sprimjaskä äñ ostavä, a jarba osä apringä ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argä.” ¹⁸ Ivan rubja alu lumjey Bunä vorbä d Dimizov ku multje altje opomenje.

¹⁹ Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dän regije Galileje,[‡] daja če sa änsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. ²⁰ Ali känd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan äñ kisuarje.

Ivan bätjazä p Isusu

²¹ Majdatä njego če p Ivan la pus äñ kisuarje, känd Ivan bätizat p toc karje avinjit la jel, jel bätizat š p Isusu. Atunča känd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, ²² š Sufletu alu Sväntuluj sa slubuzät p jel äñ oblik kašä golubu. Dän čerj sa uzät glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjavu! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sämänca alu Isusuluj

²³ Känd Isusu ančiput s rubjaskä d Dimizov la intja alu toc, avut njede trježáč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu alu[§] Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

²⁴ Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

²⁵ Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

²⁶ Nagaj afost bijatu alu Mahat,

Mahat afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Šimij,

Šimij afost bijatu alu Joseh,

Joseh afost bijatu alu Joda,

²⁷ Joda afost bijatu alu Johanan,

Johanan afost bijatu alu Resa,

Resa afost bijatu alu Zerubabel,

Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,

Šealtiel afost bijatu alu Neri,

²⁸ Neri afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Adi,

Adi afost bijatu alu Kosam,

Kosam afost bijatu alu Elmadam,

Elmadam afost bijatu alu Er,

²⁹ Er afost bijatu alu Jošua,

Jošua afost bijatu alu Eliezer,

Eliezer afost bijatu alu Jorim,

Jorim afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

³⁰ Levi afost bijatu alu Šimun,

Šimun afost bijatu alu Juda,

Juda afost bijatu alu Josip,

§ 3:16 nu sänt dostojan čak s ji fiuv argat – Äñ grčki original skrije: “nu sänt dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.” * 3:16 bätjazä

ku Sufletu alu Sväntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bätizija äñ apä kašä metafora s opisaskä kum lumja osä iskušaskä säla alu Sufletu alu Sväntuluj äñ životu alor. † 3:16 ku foku – Asta puatje s rubjaskä d aja kum Sufletu alu Sväntuluj čistjaštje životu alu älja karje krjadje

(vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali äñ äšta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvä alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Äñ aja vrijamje Dimizov osä kaznjaskä p lumja karje na prihvatit äñväcala alu Isusuluj. ‡ 3:19 Herod, karje irja vladaru dän regije Galileje – Äñ grčki original skrije: “Herod, tetrarh”. Vjez fusnota äñ 3,1.

§ 3:23 bijatu alu – Äñ äšta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskä “sämänca alu”. Äñ Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuatä sämänca alu njeki om, njego s aratä loza däla una važnä osobä päñla altä važnä osobä. *

3:23 Daja če Marija arämas grja pisti Sufletu alu Sväntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašä očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,
³¹ Elijakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala[†] afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni[‡] afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,
 Jakov afost bijatu alu Izak,
 Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,
³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,
 Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,
 Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov.[§]

4

Nikuratu iskušajtje p Isusu
 (Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

¹ Isusu, pljin ku Suflijetu alu Svāntuluj, apljikat dāla apa Jordan š Suflijetu la dus ān lok undje nuje nimika ² š d patruzāč (40) d zālje š la iskušāt nikuratu. D zāljljalja na mānkat nimik, š kānd atrikut patruzāč (40) d zālje, afost flāmānd.

³ A nikuratu ja zās: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskā mālaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu trijaštje omu samo d mālaj.’”[✠]

[†] 3:32 Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. [‡] 3:33 Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”. [§] 3:38 bijatu alu Dimizov – Aja značaštje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuatā lumja arje sāmāncā ān Dimizov (vjez Ap 17,28–29). [✠] 4:4 ZakPon 8,3

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazat daturdatä tuatä cara alu pämantuluj ⁶ š nikuratu začë: “Cije osä zduav asta tuatä vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv. ⁷ Akä t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je än Sväntä pismä: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služajtje!’”[✠]

⁹ Nikuratu la dus än trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š začë aluj: “Akä ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča än zos! ¹⁰ Daja če skris je än Sväntä pismä:

‘Jel osä zapovidjaskä alu anđeli aluj d tinje s t päzaskä’,

¹¹ š: ‘p mänj s t adukä undje ku pičoru

s nu t tu luvješt d buluvan.’”[✠]

¹² Isusu ja zäs: “Skris je än Sväntä pismä:

‘Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!’”[✠]

¹³ Känd iscrpit tuatä kušnja, nikuratu sa udaljiti dala jel pänla nuavä prilika s l iskušaskä.

Isusu äncapje s služaskä alu Dimizov

(Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)

¹⁴ Isusu, pljin d snagä alu Sufletuluj, sa tors än regija Galileja š vorba d jel sa proširit än tuatje lokurj än Galileja. ¹⁵ Isusu änväca än lokurj undje židovi s strändä š s ruga (karje s kjamä sinagoga) š toc l hvalja.

Lumja än Nazaret odbacaštje p Isusu

(Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)

¹⁶ Š atunča Isusu avinjit än Nazaret, än sat undje akriskut. Š kašä uvijek sämbätä unträ än sinagogä š sa drikä s čitjaskä d Svänta pismä pänglä toc. ¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga š angäsät lok undje stä skris:

¹⁸ Sufletu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagä š autoritet

s rubjesk Bunä vorbä alu säračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dala älja karje lji mučaštje,

¹⁹ š s rubjesk k äšta an än karje Domnu aratä aluj binilje.[✠]

²⁰ Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikuluj š šadje s rubjaskä. Tuatä lumja än sinagogä sujäta än jel š jedva štipta s zäkä nješto. ²¹ Š ančiput ku äštja vorbje s lji zäk: “Astäz sa ispunit äštja vorbje d Svänta pismä karje akuma amčtitit.”

²² Š känd Isusu azavršät ku vorba, toc karje irja än sinagogä rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje äšta bijatu alu Josip?”

²³ A Isusu lji začë: “Sigurno osä mi začec asta poslovicä: ‘Doktorulje, likujaštje sängur p tinje!’ š: ‘Fäj š aiča än trg undje ajkriskut aja čam auzät če sa dogodit än trg Kafarnaum.’” ²⁴ Š nastavit: “Asta poslovicä je istinita: ‘Nimilja nu prihvatjaštje p proroku än lok undje jel akriskut’.

²⁵ Kum š štijec afost multje udovic än Izrael känd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasä (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pämantu. ²⁶ Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovicä än Izrael. Njego jel la trimjes s ažutje alu udovicäj karje na fost Židovkä än trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.^{✠*} ²⁷ Š isto aša känd afost proroku Elizej viuv, än Izrael afost multje lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje.[†] Ali ničunu dala jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.”[✠]

²⁸ Känd auzät, toc än sinagogä sa nikäžät. ²⁹ Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d liticä p karje sagradit alor trgu s l runče än zos. ³⁰ Ali jej atrikut änträ jej š apljikat p drumu aluj.

✠ 4:8 ZakPon 6,13 ✠ 4:11 Ps 91,11–12 ✠ 4:12 ZakPon 6,16 ✠ 4:19 Iz 61,1–2 ✠ 4:26 1 Car 17,8–16 * 4:26 Atunča Ilija apljikat än altu pämant alu komšiuor. P pämantula atrijit una uduvicä š bijatu alu je, š skoro arämas frzdä mänkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če gävanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuatä vrijamja atrajit fuamja, jej avut mänkarje. Ilija änklo arämas maj mult aj. † 4:27 gubä, zarazna bualä p pjalje – Asta frazä prevodjaštje grčka vorbä karje s koristja d označäl njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d äštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja čänut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenešja bualä š kum nu vinja än kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45–46). ✠ 4:27 2 Car 5,1–14

Isusu putirjaštje dān om p sufjetu alu rov

(Mk 1,21-28)

³¹ Isusu sa slubāzāt zos ān Kafarnaum, karje je još unu trg ān regija Galileja, undje ānvacā sāmbātā ān sinagogā. ³² Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku vāncalā aluj daja če rubja kašā āla karje arje vlast.

³³ Afost ān sinagoga omu ku sufjetu alu rov. Jel astrigat ān tot glasu: ³⁴ “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dān Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svāntu karje Dimizov atrimjes!”

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješ dān jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubārāt pānglā toc š aišāt d jel š nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskā unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašā!” ³⁷ Š toc ān regijaja auzāt če Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multā lumja

(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Isusu aišāt d sinagogā š apljikat ān kasā alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje. ³⁹ Isusu astat pānglā ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku alāsato. Š odma sa skulat š lja dus s mālāncje.

⁴⁰ Kānd akāzut nuaptja, † toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot āla apus mānilje s lji likujaštje d tuatje bualje. ⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rovj dān multje lumje, š sufljeti alji rovj striga kānd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskā daja če jej aštijut k je jel Kristu p āla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakā ān altje trgurj

(Mk 1,35-39)

⁴² Kānd asvanit zuva, Isusu aišāt d trgula š apljikat ān pustinje. Š multā lumje l katā. Kānd la gāsāt, jej l ruagā s rāmaje ku jej. ⁴³ A jel lji začē: “Trjebje s māduk š ān alturj trgurj s rubjesk Bunā vorbā d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” ⁴⁴ Š Isusu rubja Bunā vorbā ān sinagogje ān pāmānt alu Židovilor. §

5

Isusu kjamā p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskā

(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

¹ Una zuvā, kānd Isusu astat pānglā apā Galileja, * multā lumje s strānda pānglā jel s audje vorba alu Dimizov. ² Majdatā d asta, njeki ribarji već aišāt dān čamacurj š ančiput s čistjaskā mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obalā ³ š auntrat ān unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucārā s l pindje dāla obalā. Atunča šadje, š ānvacā p narodu d čamac.

⁴ Kānd aprestanit s rubjaskā, začē alu Šimun: “Pindje čamacu maj dāpartje undje maj adānkā apa, š arunkāc mrežilje d pukat.” ⁵ Šimunu začē alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuatā nuaptja njam potrudit š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zač, osā arunk mreža.” ⁶ Kānd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atāta d mrežilje ančiput s s rupā. ⁷ Ribarji afukut ku māna alu ortači alor ān altu čamac s vije s ažutā. Jej avinjit š atāta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskā.

⁸ Kānd Šimun Petar aja avizut, akāzut la intja alu Isusuluj š začē: “Fuđ dāla minje, Domnulje, daja če nu sānt om bun!” ⁹ Š jel š toc karje afost ku jel ān čamac sa mirat kāt mult pjaštje apukat. ¹⁰ Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča začē alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja †.” ¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsāt tot š apljikat dāpā Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje bualā p pjalje

(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

¹² Una zuvā Isusu avinjit ān unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kānd jel avizut p Isusu, akāzut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š sa rugat d jel: “Domnulje, akā vrjaj, poc s m likuješt.”

† 4:40 Kānd akāzut nuaptja - Ān grčki original skrije: “kānd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvā ančiput kānd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjazā s l lukrjazā sāmbātā, štipta pānd sāmbātā nu završāštje, a atunča ančiput s adukā p lumja bulnavā la Isusu. § 4:44 ān pāmānt alu Židovilor - Ān grčki original skrije: “ān Judeja.” Međutim, š akā Luka asta vorbā koristjaštje d označalā regija alu rimulor Judeja, njekad (kašā kum je aiča š ān 23,5) jel koristjaštje d označalā d tuatā domovina alu Židovilor. * 5:1 pānglā apā Galileja - Ān grčki original: “pānglā apā Genezaret”. Isto če š apa Galileja. † 5:10 Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjje d Dimizov š lji duče la Dimizov.

¹³ Isusu tindje mǎna, la dotaknit š začē: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit. ¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zača alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazastitje alu popāj kum aputja s t pregledjaskǎ. Prinisaštje žrtvǎ d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadǎ k ješt likujit.”[✠]

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskǎ d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ān pustinje š s ruagǎ.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje

(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

¹⁷ Kǎnd una zuvǎ Isusu ānvaca p narodu, ānklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dǎn tot satu ān regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A šala alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskǎ p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje adučē p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukǎ š s položaskǎ pǎglu Isusu. ¹⁹ Pǎntruv narod jej na putut s l adukǎ ān kašǎ undje Isusu ānvaca. La dus p stipinic p krov š afukut rupǎ š p nosilǎ, la slubuzǎt † ān mižlok d sobǎ pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ān jel, azǎs: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

²¹ P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agǎndit: “Činje āsta karje gǎndjaštje k rubjaštje kašǎ Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskǎ grešala?”

²² Ali Isusu aštjut če gǎndjaštje š lji začē: “Dǎče aša gǎndic? ²³ Dali nuje majušurje s zǎkǎ: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zǎkǎ: ‘Skual š umblǎ’? ²⁴ Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pǎmǎnt s oprostjesk grešala.” Atunča začē alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zǎk: ‘Skual, ja nosilǎ š fuđ akasǎ!’”

²⁵ Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum.

²⁶ Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskǎ p Dimizov. Afost pljin d frikǎ š rubja: “Astǎz noj amvizut nješto če nujē d krizut!”

Isusu kjamǎ p porezniku

(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)

²⁷ Isusu dǎpǎ aja aišǎt š avizut p cariniku Levi^š kum šadje la carinǎ, š ja zǎs: “Vinǎ dǎpǎ minje.” ²⁸ Š Levi sa skulat, alǎsat tot, š apljikat dǎpǎ jel.

²⁹ Atunča Levi apiredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amǎnkat mulc lumje š āntrǎ jej irja mulc carinikurj. ³⁰ Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenicurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dǎče mǎnkǎc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

³¹ A Isusu lja zǎs: “Alu lumjej zdravǎnǎ nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavǎ trjebje doktorjamja. ³² Nam vinjit s kjem p lumja karje gǎndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskǎ la Dimizov.”

Isusu ānvacǎ k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bǎtǎrn

(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

³³ Njeka lumje ja zǎs: “Učenicurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagǎ, aša š učenicurlje alu farizeji, ali alji tjejalno mǎlǎnkǎ š bja.”

³⁴ Lja antribat Isusu: “Dali kutizǎc svatovi alu mladoženje s natiric s postjaskǎ pǎnd mladoženja ku jej?” ³⁵ Ali osǎ vinje vrijamja kǎnd osǎ lji ja p mladoženja † š atunča s postjaskǎ.”

³⁶ Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbǎ: “Numilja nu rupje pjatika dǎla cualǎ nuavǎ s puatǎ s krpjaskǎ p cualǎ bǎtrnǎ. Akǎ aja fače, osǎ rupǎ cuala nuavǎ, a pjatika dǎla nuavǎ cualǎ nu pristajaštje alu cualǎ bǎtrnǎ. ³⁷ Š numilja nu tuarnǎ vinu alu nov[†] ān bǎtrnǎ tǎšnj d pjalje. ^š Akǎ aja fače, vinu alu nov osǎ rupǎ tǎšnjilje^{*} š osǎ varšǎ, a tǎšnjilje osǎ propanjaskǎ. ³⁸ Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje

✠ 5:14 Lev 14,1-32 † 5:19 La dus p stipinic p krov š afukut rupǎ š p nosilǎ, la slubuzǎt – Ān grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubǎzǎt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glinǎ (crjep)”. Ān zuviljalja ān pǎmǎntula, fiča krovu d nǎroj š d paje karje s punja p krǎč š p građe. Njekad koristja pločic d glinǎ (crjep). Krovj irja ravni, a kǎši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

š 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9). * 5:34 Postju je znaku d tugǎ. Svatovi nikad nu postjaštje pǎnd s slavjaštje. † 5:35 Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenicurlje aluj ku svatovi. † 5:37 vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. š 5:37 tǎšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * 5:37 vinu alu nov osǎ rupǎ tǎšnjilje – Kǎnd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abǎtrnǎ piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskǎ kašǎ tašna anuavǎ.

än nuavje täšnj. ³⁹ Š numilja činje bja bätärn vin nu vrja vinu dala nov daja če zäche: 'Bätärn je maj bun.' "†

6

Isusu zäche k arje autoritet p sämbäta, sväntä zuvä alu židovilor

(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

¹ Una sämbätä Isusu triča pisti pijanä d gruv. Učenicurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mänilje š la mänkat. ² A njeki farizeji azäs: "Däče prekršac zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu än sämbätä?"*

³ Isusu lja odgovorit: "Dali voj nas čitit än Sväntä pismä ča fukut David, argatu alu Dimizov, känd aflämäzät jel š älja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat än šator undje Dimizov s poštujaštje, jel amänkat dä mälaju karje posvitit š adat alu älja karje afost ku jel? Dali nu zäche zakonu alu nostru k mälajusta nu kutjazä s mälanče nimilja činje nuje popä?"†‡ ⁵ Atunča Isusu lja zäs asta: "Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sämbätä!"

Isusu likujaštje p omu än sämbätä

(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

⁶ Alta sämbätä Isusu auntrat än sinagogä s änvacä. Afost änklo om karje na putut s koristjaskä mäna dirjaptä. § ⁷ Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskä p Isusu k aprekršät unu zakon alor. Daja pomatru p Isusu s vjadä dal vrja än sämbätä s likujaskä.* ⁸ A Isusu aštijut gändjala alor pa zäche alu om karje arje mänä karje nu puatje s koristjaskä: "Skual š stäj aiča la intja alu toci" Jel sa skulat š astat änklo. ⁹ Atunča Isusu zäche: "S vu änrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakä än sämbätä binje, ili rov? S spasaskä životu, ili s l uništjaskä?" ¹⁰ Sa ujtat p toc än sinagogä š atunča zäche alu omuluj: "Ätidje mäna!" Jel afukut aša š mäna sa likujit. ¹¹ Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikäžät, š ančiput s dogovorjaskä če s fakä päntruv Isusu.

Isusu kuljadje p duaväsprjače (12) d apostolurj

(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

¹² Än zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. ¹³ Känd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenicurlje š änrä jej akuljes duaväsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

¹⁵ Matej,

Toma,

Jakov, kupilu alu Alfej,

Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,

š Juda Iškarjot, karje maj änklo izdajit p Isusu.

Isusu änvacä š likujaštje

(Mt 4,23-25; 5,1-12)

¹⁷ Isusu sa dat än zos dăpä djal ku apostoli š astat p ravnicä. Änklo aštjptat mulc alturj učenicurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pämäntu alu Židovilor,† š d regija pänglä apä undje irja trgurj Tir

† 5:39 Asta metaforä s razlikujaštje dala tradicija alu vođilor karje kašä vinu alu bätärnä š nov načinu d život karje je Isusu änväca karje je kašä vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjinja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu änväca, š akä aja če jel änväca ispunja tot čije alor (židovsko) Sväntä pismä zapovidjaštje. * 6:2 Zakonu alu Mojsije zäche nu kutjes s lukrzej än sämbätä (vjez "sämbätä" än rječnik). Farizeji irja strogi än načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatruja k äla činje rupje gruvu jel lukrjazä (Iš 34,21). † 6:4 Vjez än 1 Sam 21,1-7. ‡ 6:4 Mälaju karje je posvetit afost duaväsprjače (12) d mälaJurj karje s nalazja än lok svänt än šator. Popilje änklo punje än tuatä duminika d žrtvä alu Dimizov. Än tuatä zuvä sämbätä lji prominja duaväsprjače (12) mälaJurj karje akopt än zuvasta. Samo popilje aputut s mälanče mälaJur albi bätrnje (Lev 24,5-9). § 6:6 karje na putut s koristjaskä mäna dirjaptä – Aiča š än 8. stih, än grčki skrije: "mäna afost uskatä". Mäna alu omuluj afost ošetitä aša k na putut s utingä. Vjerovatno afost savijitä skroz än pulm, aša s izgledjaskä mikä š naboritä. * 6:7 Mulc učitelj dala zakon alu Mojsije azäs akä alu njeko tinđ njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azäs k nuje uredu s ätinde pomoću än sämbätä. Änväcat k alu omuluj puatje s tingä pomoću än sämbätä samo än marje ozbiljna situacije kašä kum je porodu š känd životu alu omuluj arfi än opasnost. † 6:17 pämäntu alu Židovilor – Än grčki original skrije: "Judeja". Aja puatje posebno s odnosaskä p rimska regija än južna Palestina, ali än äšta stih s odnosäštje općenito p tot pämäntu än karje atrijit Židovi.

š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskä tuatä buala. S likuja š älja karje lja mučit sufljeti alji rovji. ¹⁹ Tuatä lumje la akätat s l dotaknjaskä daja činje l dotaknja snaga ajiša dän jel š lji likuja.

²⁰ Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š začē:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec särač
k voj ištjec uključic än cara alu Dimizov!

²¹ Nurukošj ištjec voj karje ištjec flämänž
k voj osä fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma pländec
k voj osä vu radujic!

²² Nurukošj ištjec voj känd lumja vu mrzaštje
š känd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu začē k ištjec rovji
daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

²³ Raduicävā voj än zuvaja š säric d radost
k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj,

k jej karje vu maltetirjaštje sämänca je alu älja karje d mult maltetirja p prorokurlje!”

²⁴ “Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā,
k več asprimit utjšala avuastrā!

²⁵ Grjev vuavā karje ištjec narinic,
k osä fic flämänž!

Grjev vuavā karje akuma vu radujic,
k osä tugujic š s pländec!

²⁶ Grjev vuavā känd p voj tuatä lumja uhvaljaštje,
k jej karje uhvalja p voj sämänca je alu älja karje uhvalja d mult d prorokurlje alji mičinoš.”

Isusu änvacā s vrjem p dušmanji alji voštri
(Mt 5,39–42)

²⁷ “A jo vu zäk, vuavā karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje. ²⁸ Kätac dala Dimizov s fakä binje alu älja karje vu blastämā. Rugäcävā d älja karje p voj maltetirjaštje. ²⁹ Alu äla karje t luvjaštje p una falkä tindje š altä, š alu äla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kamaša. ³⁰ Ali däj alu tot äla karje dala tinje katä, a dala äla karje dala tinje furä nu kätä s äntuarkä.

³¹ Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavā s fakä.

³² Akä vrjec samo p älja karje p voj vrja, nu zaslužac nagradä. Š lumja karje rovji vrja p älja karje vrja p jej. ³³ Isto aša akä fičec binje samo alu älja karje fače vuavā binje, nu zaslužac nagradä. Š lumja karje rovji fače isto aja. ³⁴ Akä pozajmic samo alu älja karje puatje s vu äntuarkä ändrät, nu zaslužac nagradä. Š lumja karje rovji pozajmjaštje alu lumjej karje rovji s s äntuarkä ändrät. ³⁵ Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu älja karje nu puatje s vu äntuarkä ändrät. Akä aja fičec, osä primic marje nagradä š osä fic kašā Maj marje Dimizov karje bun kättri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovji. ³⁶ Fic bunj kättri tuatä lumje kum Tata alu vostru än čerj jaštje bun kättri tuatä lumje.”

Isusu änvacā s nu sudjaskä
(Mt 7,1–5)

³⁷ “Nu sudic š nusä fic sudic. Nu optužac š nusä fic optužac. Oprostit š osä vu fije oprostit. ³⁸ Däc š Dimizov osä vu dja. Jel osä vu tuarnä marje količinä än pualä, ka omu bun karje punjaštje gävanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje gruvu pänd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskä još maj mult pänd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osä mirjaskä š vuavā.”

³⁹ Isusu azäs alor š još una vorbä: “Dali puatje vorbu s adukä p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osä kadä än rupä. ⁴⁰ Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la änvacat tot če štije, osä fije kašā učitelju aluj. ⁴¹ Däče tujc la askja än vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu än vojk alu tov? ⁴² Däče zäč alu altuluj: ‘Omulje, s c skot askja dän vojku alu tov’, a sängur än vojk nu vjez ljemnu? Ku duavā licje! Skuatje majdatä ljemnu dän vojku alu tov pa atunča osä vjez kum s skoc askja dän vojku alu altuluj.”

Isusu änvacā d bunje š d ruavje vorbje
(Mt 7,17–20; 12,34–35)

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskä plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskä plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dän märčinj nu sa dunä smokva nit strugurlje.

⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunā, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavā. Aja če omu rubjaštje aratā d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja če Isusu zāče

(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “Če mikimāc, ‘Domnu, Domnul’, a nu fičec aja če zāk? ⁴⁷ Āla karje vinje la minje š auzāt vorbilje alji mjalje š fače aja če zāk ⁴⁸ je kašā omu karje fače kasa š surpa adānkā rupā š postavīt temelju p buluvan. A kānd avinja poplava, š kānd apa navalit p kasā, nu puatje s miškā daja če binje fākutā. ⁴⁹ Āli āla karje auzāt vorbilje alji mjalje š nu fače aja če zāk je kašā omu karje fače kasa p pāmānt frzdā temelj. Kānd apa navalit p kasā majdatā sa duburāt š irja skroz uništītā.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Dāpā aja če tot azās alu naroduluj, Isusu apljikat ān trg Kafarnaum. ² Ānklo afost njeiki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milā. Āla argat afost bulnav p muartje. ³ Kānd kapetanu auzāt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ān trgula s l ruadje s vije š s likujaskā p argatu aluj. ⁴ Kānd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužāt s ji fač aja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdā jel noj nam putja s sagradim sinagoga anuastrā.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š kānd avinjit la upruapje la kasā, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azās: “Kapetanu azās asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sānt vrjedan s uncār ān kasa amja. ⁷ Nu sānt vrjedan s viuv pānla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskā argatu alu mjov. ⁸ Asta štiuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zāk alu unu: ‘Fud!’ š jel pljakā. Š alu altuluj zāk: ‘Vinā aičal’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zāk: ‘Fāj aja!’ š jel fače.”

⁹ Kānd auzāt aja, sa mirat Isusu š sa okrinit la mulc lumje karje apljikat dāpā jel š zāče: “Istina je, ān Izrael na gāsāt p unu Židov karje krjadje kašā āsta karje nuje Židov karje aša krjadje.” ¹⁰ Kānd sa tors akas ālja p karje kapetanu atrimjes, angāsāt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicāj

¹¹ Dāpā aja Isusu apljikat ān trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje. ¹² Kānd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fālkov dān trg pānla gruapā s l āngruapā. Fālkovu karje amurit afost jedinac la mamā, karje afost udovicā, š mulc lumje dān trg irja ku ja. ¹³ Kānd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zās alu je: “Nu plānda!” ¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azās: “Fālkovulje, c zāk, skual!” ¹⁵ Š fālkovu sa drikat š arubit, a Isusu azās alu mumusāj: “Jakāc kupilu alu tov”.

¹⁶ Toc sa mirat la sāla alu Dimizovuluj. L slavja š zāča: “Marje proroku trijaštje āntrā noj! Dimizov avinjit s ažutā alu narodu aluj!” ¹⁷ Š toc āntrā Židovj* š ān altje lokurj auzāt aja če Isusu afukut.

Ivan karje Bātzjazā trimjatje p učenikurlje aluj s āntrijabā jaštje Isusu Mesija

(Mt 11,2-11)

¹⁸ Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj ¹⁹ š lja trimjes la Domnu Isusu s l āntrjabje: “Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije† ili dal trjebje s štiptām p altu s vije?”

²⁰ Kānd jej avinjit la Isusu, azās lumjaja: “Ivan karje bātzjazā atrimjes p noj la tinje s t āntribām: ‘Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije ili dal trjebje s štiptām p altu s vije?’”

²¹ Pānd jej afost ānklo, Isusu alikujit p mulc d bualā, d patjalā š d sfljeti alji rovj. Š alikujit p multā lumje karje vorbj s puatje s vjadā. ²² Atunča aodgovorit alor: “Fudic š javic alu Ivan ča vizut š auzāt: vorbj vjadje, lumja karje nu puatje s umblā akuma umblā, lumja karje avut bualā p pjalje,‡ akuma je likujic, surdi audje, morcā s skuālā, š alu sāračilor s rubjaštje Bunā vorbā d Dimizov. ²³ Blagoslovit āla karje nu kadje ān vjerā dān minje.”

²⁴ Kānd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskā alu multā lumje d Ivan. Jel azās: “Aspljikat ān lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat ānklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašā trstika karje vāntu uljigāna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. ²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje māndru ānbrākat? Nu! K lumja karje aduče māndrje cualje š trijaštje ān bugacije s nalazaštje ān palače alu caruluj. ²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. ²⁷ Ivan je āla d karje je skris ān Svāntā pismā:

* 7:17 toc āntrā Židovj – Ān grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ān južna Palestina, ali ān āsta stih s odnosāštje p općenito p tot pāmāntu ān karje atrijit Židovi. † 7:19 karje Dimizov aobečit k osā vije – Ān grčki original skrije: “āla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. ‡ 7:22 bualā p pjalje – Vjez fusnota ān 4,27.

'Jakă, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskă drum d tinje.'[☆]

²⁸ Punjec binje urjajke: d tuată lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, ăn cara alu Dimizov, ăla karje je maj mik je maj marje d jel."[§]

*Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel
(Mt 11,12-19)*

²⁹ Tuată lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bătizat. Atunča, kănd jej auzăt če Isusu azăs, sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă.* ³⁰ Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bătjază Ivan.

³¹ Isusu azăs: "A ku činje s lji usporidjesk p lumja ăn asta vrijamje?[†] P činje samănă? ³² Jej je kašă kupi karje šadje la tržnică š unu p alt s strigă:

'Noj amkăntat vuavă vjasăl kăntič
š voj na žukat!
Noj amkăntat vuavă tužne kăntič
a voj na plăns![‡]

³³ K, avinjit Ivan karje bătjază na mănkat mălaj nič vin na but,[§] a zăčec: 'Ăn jel je sufljetu alu rov![§]
³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amănkat š ambut, a zăčec: 'Jakă, omu karje vrja mult s mălănče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!' ³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan."^{*}

*Isusu ănvacă k ăla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surută
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)*

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mălănče ku jel. Jel auntrat ăn kašă alu farizej š alat loku la astal s mălănče.[†] ³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskută ăn trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mălănkă la farizej ăn kašă. Š jakă, mujarja adus skumpă ulje karje miruasă ăn măndru bukal. ³⁸ Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Ančiput s plăngă š lakrmilje kădja p pičuarje. Ku păru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpă ulje karje miruasă.

³⁹ Kănd avizut farizej karje akimat p Isusu, agăndit: "Kănd ăsta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnică."

⁴⁰ P aja Isusu ja zăs: "Šimune, am s c zăk nješto."

A jel azăs: "Učiteljulje, zi!"

⁴¹ A Isusu azăs: "Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,[‡] a altu om činzăč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s ăntuarkă, alu amiđdoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osă l vrja?"

⁴³ Šimun azăs: "Găndjesk alu ăla karje maj mult oprostit datorija."

Azăs Isusu: "Binje azăs." ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrint la mujarje š zăče alu Šimun: "Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ăn kašă ata, ali tu nu maj dat apă s spăl pičuarilje, a ja aplăns š lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku păru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kănd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă ulje karje miruasă

☆ 7:27 Mal 3,1 § 7:28 maj marje d jel - Isusu nu zăče k je Ivan nuje marje prorok. Zăče k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carăj alu Dimizovuluj, kašă aštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje ăn stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pămăntusta smatrjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ăn cara alu Dimizov, Dimizov lji smatrjaštje k je važni. * 7:29 sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă - Ăn grčki original skrije: "opravdja p Dimizov". D ăsta kontekst, aja značaštje k sa slažăt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † 7:31 lumja ăn asta vrijamje - Ăn grčki original skrije: "lumja d ăsta naraštaj". Aja Isusu maj mult kima p ălja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor. ‡ 7:32 Isusu usporidjaštje p vođilje alu Židovilor ku kupi karje je nikăžăc p ortaci alor k nu fače aja če vrja. Kašă aša kupi, vođilje alu Židovilor uznemiric dăn Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. § 7:33 na mănkat mălaj nič vin na but - Ivan trija grjev. Trija ăn lok undje nuje nimika, mănka skakavacurj š med š s ănbrka ăn cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). * 7:35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan - Ăn grčki original skrije: "Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je". ăn ăsta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra kănd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. † 7:36 alat loku la astal s mălănče - Afost običaju la posebna gozbă kašă asta mănkarje k omurj mălănkă pănd zăče udobno pănglă astal. ‡ 7:41 kovanic d arđint - Ăn grčki original skrije: "denari". Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašă una dnevnica d obični radnik.

auns pičuarilje. ⁵ 47 Däče gändješt k ja apokazät atäta d marje ljubav? C zäk istinā: aja je daja če grešala alu je, š akā lja fost multā, afost oprostit. Āla karje gändjaštje k trjebje aluj ucārā s s oprostjaskā, āla vrja ucārā.” ⁴⁸ Atunča alu mujarje azās: “Zaista, grešala ata cam oprostit.”

⁴⁹ Ālja karje afost ānklo ančiput āntri jej s rubjaskā: “Činje je āsta š grešala s oprostjaskā?”

⁵⁰ A jel zāče alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasāt! S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdatā d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskā Bunā vorbā d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavāsprjače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dāla sufljeti alji rovj š dāla bualā. Ālja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dān karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ān palače alu Herod, ^{*} Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbā d om karje sijaštje sāmānca

(Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

⁴ Kānd pänglā Isusu sa strāns mulc lumje dān tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbā: ⁵ “Una zuvā aišāt omu s posijaskā sāmānca ān polje. Kānd aposijit, njeka sāmānca akāzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amānkāt. ⁶ Njeka sāmānca akāzut p pāmānt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apā. ⁷ Njeka sāmānca akāzut āntrā mārčinj š mārčinjilje akriskut una ku jej š ja sa ugušāt. ⁸ A njeka sāmānca akāzut p bun pāmānt š krjaštje š rudjaštje d usutā (100) d vorj.” Isusu azās aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audā, trjebje s puje urjajke š s razumjaskā!”

Isusu ānvacā kum alta lumje s ponašaštje kānd audje vorba alu Dimizov

(Mt 13,10–23; Mk 4,10–25)

⁹ Učēnikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbā. ¹⁰ Isusu azās: “Dopustit vuavā s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kānd jo ānvāc p alcā s ispunjaskā Svānta pismā:

‘S ujtā

a nu prepoznajaštje,

š s audā,

a nu razumjaštje’.[✠]

¹¹ Jakā če značaštje asta vorbā: sāmānca je vorba alu Dimizov. ¹² A sāmānca karje akāzut p drum prestavjaštje p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskā. ¹³ A sāmānca karje akāzut p buluvan prestavjaštje p ālja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ālja njeka vrijamje krjadje, a kānd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sāmānca karje akāzut ān mārčinj prestavjaštje p āštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A sāmānca karje akāzut p bun pāmānt prestavjaštje p lumja karje ku bunā š ku poštena inimā pāzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakā maj dāpartje kānd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskā ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ālja karje untrā s puatā s vjadā binje. ¹⁷ K tot čije āviljit osā fije dāzvāljit š tot čije skuns osā s štije š osā vije p luminā. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k āla karje pāzaštje vorba amja osā razumjaskā mult, a p ālja karje nu pāzaštje vorba amja osā s ja š aja če gändjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj

(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Atunča muma š fracā alu Isusuluj avinjit s l vjadā, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. ²⁰ Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracā alji tej stā afar š vrja s t vjadā.”

²¹ Kānd Isusu auzāt aja, azās alu lumje: “Ālja karje punje urjajke š askultā vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apā Galileja

(Mt 8,23–27; Mk 4,36–41)

Š 7:46 Gostjamja ān kasā obično s nudja apa kum aputja s spalā pičuarilje, k većina lumje ili pljika dāskulcj ili duča sandalje š ān kasā vinja ku pičuarilje pljinje d prašanā. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu ān falkā, a alu lumje posebne s unda kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d maslinā. * 8:3 Herod – Vjez 3,1 ku fusnota ānklo. ✠ 8:10 Iz 6,9

²² Ān una zuvā azās Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apā.” Jej auntrat ān čamac š aotplovit. ²³ Pānd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s sufle marje vānt. Vāntu ančiput s fakā marj valurj karje ančiput s napunjaskā čamacu d apā š jej sa gāsāt ān rov.

²⁴ Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zās: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vāntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. ²⁵ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Dāče nas krizut ān minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azās unji alu alc: “Činje āsta s zapovidjaskā čak š alu vāntuluj š alu apāj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufleti alji rovj dān om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Avinjit ān regija Gerasa,† karje je p alta partje d apā d regija Galileja. ²⁷ Čim Isusu aišāt d čamac p obalā, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dān trg karje avut sufleti alji rovj ān jel. Več d mult kum nu sa brkat nič atrijit ān kasā njego irja la mārmanc. ²⁸⁻²⁹ Multā vrijamje sufleti alji rovj l cānja š akā lumja la ljigat p lanacurj š okove š l pāza, jel rupja lanacu š sufleti alji rovj l natirja s pljače ān lok undje nuje nimika. Kānd omula avizut p Isusu, acāpat. Isusu azapovidit alu sufleti alji rovj s jašā d omula. Akāzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dāla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mārog d tinje, nu m mučja!”

³⁰ Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zāče: “Mulc‡”, k afost ān jel mulc sufleti alji rovj. ³¹ Š sufleti alji rovj ančiput mult s s ruadje d Isusu s nu naridjaskā s pljače ān jamā frzdā kraj undje osā fije kaznic.

³² A ānklo p djal mult porč s ranja. Sufleti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskā s untrā ān porč š Isusu adopustit. ³³ Atunča sufleti alji rovj aišāt d om š auntrat ān porč. Toc porči adat fuga ān zos dāpā djal ān apā š sa nikat.

³⁴ Kānd lumja karje pāza p porči avizut ča fost, afudit š arazglasāt p trg š p saturj. ³⁵ A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kānd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dān karje aišāt sufleti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, ānbrkat š bun ān kap. Š lumja sa spirjat. ³⁶ Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ān karje afost sufleti alji rovj. ³⁷ Tuatā lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikā, š arugat p Isusu s pljače dāla jej. Isusu auntrat ān čamac s pljače pisti apā āndrāt.

³⁸ Majdatā njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ān čamac, omu d karje sufleti alji rovj aišāt sa rugat mult d Isusu s puatā s rāmāje ku jel. Ali Isusu ja zās: ³⁹ “Āntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasāt p tot trgu če ja fukut Isusu.

Isusu likujaštje p mujarja š adrikā p fata d morc

(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)

⁴⁰ Multā lumje aštipta p Isusu s s āntuarkā dāpā alta partje d apā. Kānd Isusu ažuns, toc ku radostu la štīptat. ⁴¹ D dāturdātā avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ān sinagogā. Akāzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ān kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinicā fatā karje avut duavāsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pānd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dāpā pistot. ⁴³ Āntrā lumje irja mujerj karje duavāsprjače (12) d aj krvarja, š potrošāt tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskā. ⁴⁴ Avinjit d drāt š apus māna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskā.

⁴⁵ Antribat Isusu: “Činje apus māna p minje?”

Š pānd toc azās: “Nu jo”, Petar azās: “Gospodarulje, multā lumje t pindje š t strānde!”

⁴⁶ A Isusu azās: “Njeko namjerno apus māna p minje. Amositit k sāla aišāt d minje.” ⁴⁷ Kānd mujaraja saznajit k nu puatje s askundā k ja apus māna p Isusu, atrimurat d frikā š akāzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zās dāče apus māna p Isusu š kum odma sa likujit. ⁴⁸ A Isusu alu je azās: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pānd plječ!”

⁴⁹ Kānd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasā alu Jairš ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

⁵⁰ Auzāt Isusu š azās alu Jair: “Na vja frikā! Samo krjadje š ja osā fije binjel!”

⁵¹ Kānd Isusu avinjit ān kasā alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatāj š alu mamāj alu fataja s utrije ku jel. ⁵² Š toc karje već irja ān kasā plāndja š tuguja dāpā ja. Isusu lja zās: “Nu plāndec! Nuje muartā, njego s kulkā!”

† 8:26 regija Gerasa – Lumja karje atrijit ān trgula Gerasa š ān okolicā na fost Židovj. ‡ 8:30 Mulc – Ān grčki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupinā dān 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označalā d marje skupinā sufleti alji rovj. § 8:49 Jair – Ān grčki original skrije: “vođa alu sinagogāj”.

⁵³ Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă. ⁵⁴ Isusu alato d mănă ș astrigat: "Kupilulje, skual!" ⁵⁵ Š sufljetu sa tors ș odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče. ⁵⁶ Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăkă alu nimilja če sa dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă ș s likujaskă p bulnavi
(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj ș lja dat săla ș autoritet s putirjaskă p sufljeti alji rovj ș s puată s likujaskă p bulnavi. ² Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov ș s likujaskă p bulnavi. ³ Isusu lja zăs: "Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tašna, nič mălaju, nič banji, nič altje kămășj! ⁴ Ān tuată kasa ān karje untrăc s prenočic ānklo, rāminjec ān ja pānd god nu pljikăc ān altu trg. ⁵ Undje p voj nu vu primjaštje, pānd ișăc d trgula istrisăc prașăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov."*

⁶ Učenicurle apljikat ș umbra p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov ș likuja p lumja pistot.

Herod je zbunjit d Isusu
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,[†] auzăt tot če sa dogodit ș afost zbunjen daja če njeka lumje rubja: "Isusu je Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla morc." ⁸ Altu rubja: "Isusu je Ilija karje trjebje s vije."[‡] Aldă trje (3) azăs: "Isusu je unu d prorokurj karje majdată atrijit. Sa tors dăla morc."

⁹ A Herod azăs: "Jo amzăs s taje kapu alu Ivan karje bătjază ș nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atăta aud?" Așa akătat prilikă s vjadă p Isusu.

Isusu rănjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

¹⁰ Kānd apostoli sa tors āndrăt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel ș apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. ¹¹ Mulc lumje asaznajit aja ș apljikat dăpă Isusu. Isusu lja primit ș rubja Bună vorbă d cara alu Dimizov ș likuja p toc karje trjebje s likujaskă. ¹² Pānd akăzut nuaptja, avinjit duavăsprjače (12) apostolurj la Isusu ș ja zăs: "Las p lumja s pljače p saturj ș p okolică s găsaskă mănkarje ș undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika."

¹³ A Isusu zăče: "Voj lji nahranic."

A jej zăče: "Avjem samo činč (5) mălajur ș doj (2) pještj. Dali s pljikăm ș s kumprām mănkarje d tot narodu?" ¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

Isusu p aja azăs alu učenicurj aluj: "Zăčec alu lumjej s șagă ān grupje njeđe činzăč (50)." ¹⁵ Š učenicurle afukut aša ș lumja așăžut. ¹⁶ Isusu alat činč (5) mălajurj ș doj (2) pještj, sa ujtat ān čerj, ș azahvaljit alu Dimizov d mănkarje ș arupt mălaju ș adat mălaju ș pjaštje la učenicurj s podiljaskă alu lumjej. ¹⁷ Toc avut s mălănče kăt god aputut. Š joș duavăsprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mălaj ș d pještj.

Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)

¹⁸ Maj ānklo, Isusu apljikat dăpartje dăla lumje s s ruadje ș učenicurle aluj apljikat ku jel. Kānd Isusu aprestit s s ruadje lja tribat: "Če rubjaštje lumja činje sânt jo?"

¹⁹ Jej aodgovorit: "Mulc inș zăče k ješt Ivan karje bătjază, alcă zăče k ješt Ilija,[§] ș alcă njeki zăče jar k ješt unu d prorokurj karje majdată atrijit ș sa tors dăla morc."

²⁰ A atunča Isusu azăs alu učenicurle aluj: "A voj, če zăčec činje sânt jo?"

Petar zăče: "Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!"

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu zăkă alu nimilja. ²² Azăs: "Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vodilje alu židovilor, glavni popurle, ș učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskă. Mora s m umuară ș aldă trje (3) zălje jo mora s fiuv adrikat dăla morc."

Isusu zăče k ālja karje vrja s l sljedjaskă mora s fije spreman s patjaskă
(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

* 9:5 s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ān grčki original skrjuje: "d svjedočala pāntruv jej." Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apirit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurle alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). [†] 9:7 karje irja vladaru d regija Galileja – Ān grčki original skrjuje: "tetrarha". Vjez fusnota d Herodu ān 3,1. [‡] 9:8 Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dăla maj marje prorok d zavjetu alu Bătăr, karje Židovi očkueja s āntuarkă (vjez Mal 3,23-24).

[§] 9:19 Ilija – Vjez fusnota ān 9,8.

²³ Atunča Isuzu azās alu lumjej: “Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje.” ²⁴ K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. ²⁵ Će koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje kānd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svānt. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarš pānd nu vjadje cara alu Dimizov.”

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Otrpilikie opt (8) zālje dāpā aja Će lja zās aja, adus Isuzu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruadje. ²⁹ Š pānd Isuzu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit Ćisto albā. ³⁰ Dāturdatā, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isuzu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isuzu d išjala aluj d pāmāntusta,† karje Isuzu uskoro osā fakā ān Jeruzalem s ispunjaskā voja alu Dimizov.

³² Pānd Isuzu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kānd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isuzu š doj (2) omurj karje astat pānglā jel. ³³ Pānd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljaĉe dāla Isuzu, Petar azās alu Isusuluj, ali niĉ jel na štijut Će rubjaštje: “Gospodarulje, binje je Će ištjem aiĉa ku voj. Fiĉem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije.” ³⁴ Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikā.

³⁵ Dimizov lja rubit dān oblak: “Āsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!” ³⁶ Š kānd jej auzāt glasu, avizut samo p Isuzu. Jej atikut ān zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja Će jej avizut.

Isuzu putirjaštje p sufljet alu rov dān kupil

(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

³⁷ Kānd alta zuvā sa dat ān zos dāpā djal, multje lumje karje irja aĉija avinjit la Isuzu. ³⁸ Dāturdatā, njeki om āntrā multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Uĉiteljulje, ujtite la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jakā, sufljet alu rov mult vorj l pukā š dāturdatā jel ānĉapje s ĉapje. La runkā ān grĉurj š ji pljika pjena p gurā. Š nu l lasā pānā god skroz nu l iscrpijaštje. ⁴⁰ Ma rugat d uĉenikurlje alji tjalje s l putirjaskā, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isuzu azās: “Lumjo karje trijic ān vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atāta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kāt mora s trpjesk p voj? Duj aiĉa p bijatu alu tov!” ⁴² Š pānd bijatu avinjit la Isuzu, sufljetu alu rov la duburāt š jel anĉiput s s grĉaskā. A Isuzu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašā š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja aĉija sa mirat d moĉ alu Dimizov.

Isuzu jar rubjaštje d muartja aluj

(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Pānd toc sa mirat la asta š la tot Će Isuzu faĉe, jel azās alu uĉenikurlje aluj: ⁴⁴ “Punjec binje urjajke Će vu zāk: Još ucārā lumja osā predajaskā p minje, p Bijatu alu Omuluj, ān vlastu la dušmanji alji mjej.”

⁴⁵ Ali jej na štijut Će jel avrut s zākā. Aja znaĉalā afost skuns dāla jej. Jej na putut s razumjaskā š lja fost frikā s l āntrjabe d aja.

Ponizni je maj marje ān cara alu Dimizov

(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ Uĉenikurlje anĉiput s raspravljaskā činje dāla jej maj marje. ⁴⁷ Aštijut d ĉaja raspravljaštje Isuzu daja alat p kupilu, š la pus pānglā jel. ⁴⁸ Š Isuzu lja zās: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta pāntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik āntrā voj toc, āla je maj marje!”

Činje nuje pāntruv voj, āla je ku voj

(Mk 9,38-40)

⁴⁹ Ivan p asta azās alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ān lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rovj s jašā d lumje. Noj amzās aluj s nu fakā aja daja Će nuje učeniku alu tov kašā Će ištjem noj.”

* 9:23 Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kruĉja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obiĉno aduĉe ravna gredā pānla lok undje osā fije razapnjit. Kānd akoristit asta slikā, Isuzu avrut s zākā akā jej vrja s fije uĉenikurlje aluj, mora s lasā Će jej vrja š s fije spremni s askultje p Isuzu, ĉak š s fije spremni s muarš pāntruv jel. † 9:31 d išjala aluj d pāmāntusta – Ān grĉki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frazā vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrinjala kašā marje djela d spasjalā karje uskoro osā fije ostvaritā. Arfi aja sliĉno kašā išjala d zavjetu alu Bātārā, kānd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ān Egijat.

⁵⁰ Isusu azās: “Nu branic! Akā njeko nu lukrjazā pāntruv voj, jel atunča lukrjazā ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pānd jel putujaštje ān Jeruzalem

⁵¹ Kānd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ān čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače ān Jeruzalem,⁵² š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat ān sat ān regija Samarija s ji pripremjaskā če ji trjebje. ⁵³ A ānklo lumja na vurut s l primjaskā daja če pljika ān Jeruzalem.[†] ⁵⁴ Kānd učenikurlje Jakov š Ivan auzāt k lumja ān Samarija na primit p Isusu, jej azās: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringā foku dān čerj?”[§] ⁵⁵ A Isusu sa okrinīt š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakā aja. ⁵⁶ Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat ān altu sat.

Nusā fije ušurje alu ālja karje sljedjaštje p Isusu

(Mt 8,19–22)

⁵⁷ Pānd jej još pljika p drum, njeko azās alu Isusuluj: “Pljek dāpā tinje undje god tu plječ.”

⁵⁸ Isusu ja zās: “Lisica arje jamā š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

⁵⁹ Atunča Isusu azās alu altuluj: “Vinā dāpā minje!”

A jel azās: “Domnulje, lasāmā majdatā s pljek s āngrop p tatimjov.”*

⁶⁰ Isusu ja zās: “Las p morcā s grupaje p alor morcā,[†] a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bunā vorbā d cara alu Dimizov.”

⁶¹ Š još njeko začec: “Domnulje, viuv dāpā tinje, ali dopustjaštjem majdatā s m oprostijesk ku ukućanji mje.”

⁶² Isusu ja zās: “Akā ānčepj s orještj ravno, a t ujc dāpā tinje, tu nu poc s služāštj ān cara alu Dimizov.”

10

Isusu trimjatje p šaptjezāč š doj (72) učenikurj

(Mt 11,21–27; 13,16–17)

¹ Domnu Isusu dāpā aja akuljes āntrā jej šaptjezāč š doj (72) alcā učenikurj* š atrimjes kātā doj (2) s pljače la intja aluj ān tot trgu š ān tot loku undje Isusu atribut s pljače. ² Kānd sa sprimit s pljače lja zās: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncārā.[†] Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugāčāvā la jel s trimjatā još maj mult radnič ān berbā. ³ Ānčipjec akuma, ali pāzāčāvā k trimjet p voj kašā p vojilje āntrā lumje karje kašā lupurj. ⁴ Nu dućec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stāc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

⁵ Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, majdatā začec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ān asta kasā!’ ⁶ Akā ān aja kasā jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osā ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akā ānklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusā primjaskā āla miru ku karje voj la blagoslovit. ⁷ Nu vu preselic d kasā ān kasā! Boravic ān aja kasā pānd fic ān trgula š nu fic rušānošj s mānkāc š s bjec aja če vu dā, k kum začem: Radniku azasluzāt plata aluj.

⁸ Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dā s mānkāc. ⁹ Likujic ānklo p lumja karje bulnavj š začec alor: ‘Asta aratā k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ ¹⁰ Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo nu vu primjaštje, išāc la ulicilje aluj š začec: ¹¹ ‘Čak frikām š prašāna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pićuarje alu anuaštrije s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zāk: Kānd vinja vrijamja d sud osā fije majušurje alu lumje ruavā dān trg Sodoma[‡] njego alu lumje dān trgula!”

¹³ Isusu azās: “Grjev vuavā, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavā, lumjo ān trg Betsaida! Akā njeko afukut čudurj āntrā lumje poganā ān trg Tir š ān trg Sidon[§] karje jo afukut āntrā voj, jej već d kānd s

† 9:53 Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pānglā aja undje trjebje s štujaskā p Dimizov (vjezlv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja ān Jeruzalem s puatā s s klanjaskā alu Dimizov ān hramula. § 9:54 Ān zavjetu alu Bātārn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukā p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzāt d čerj š lja uništīt (2 Car 1,10–12). Jakov š Ivan vjerovatno agāndit k je kašā proroku alu marje Ilija š agāndit k Dimizov vrja s fakā isto ān asta situacije. * 9:59 Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † 9:60 Las p morcā s grupaje p alor morcā – Isusu nu gāndjaštje doslovno k morci āngrupā p morcā. Aja je metafora d ālja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sfljetu je morc. Poanta je ān aja k učenikurlje nu kutjazā s dopustjaskā alu nimilja s lji zadržaskā dāla pratjala alu Isusuluj. * 10:1 šaptjezāč š doj (72) – Ān njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezāč (70) učenikurj, aiča š ān 17. stih. † 10:2 Berba je marje, ali radnič jaštje uncārā – Isusu vrja s zākā k jaštje multā lumje karje sprimit s untrā ān cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s ānvacā š s ažuete alu lumje. ‡ 10:12 Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništīt k lumja aluj afost atāta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). § 10:13 trg Tir š ān trg Sidon afost doj (2) važne trgovj ān Fencija undje trija poganji. Sa smjestit la obalā Sredozemne apā sjevernozapadno dāla Galileja akuma ān južnom Libanonu.

okrinja dala rov. Adučja cualje hrapave š šidja an činušā s pokazaskā žalostu.*¹⁴ Daja osā fije majušurje an zuvā d sud alu lumje an Tir š an Sidon njego vuavā an Korozain š Betsaida!¹⁵ A voj, lumjo an trg Kafarnaum, voj sigurno nusā vu drikāč pānla čerj samo daja če jo amfost antrā voj! Nu! Voj osā vu slubudjec ānklo undje loku d kaznit.^{†‡}†

¹⁶ Atunča azās alu šaptježāč š doj (72) učenikurj: “Kānd njeko punje urjajke la voj, aja je kašā kum punje urjajke la minje. Š kānd odbacaštje p voj aja je kašā kum odbacaštje p minje. A kānd njeko odbacaštje p minje aja je kašā kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptježāč š doj (72) učenikurj s āntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov
(Mt 11,25-27; 13,16-17)

¹⁷ Kānd sa tors šaptježāč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azās: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultā kānd lji zapovidim an lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zās: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akāzut d čerj ka sklipjala.[§]¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavā tuatā sāla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazāč šārpj š škorpionurj.* Nimika vuavā nu puatje s naudjaskā. ²⁰ Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultā, njego maj mult radujicāvā daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis an čerj.”†

²¹ Atunča Sufljetu alu Svāntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azās alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pāmāntu, čaj skuns istina d cara ata dala lumje karje gāndjaštje k je mudri š mintošj š če pokazāštj aja alu lumje karje kašā kupi karje vrjaj s ānvacā. Da, Tato, cije s svidaštje s fač aja aša.”

²² Atunča Isusu azās: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sānt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ālja alu činje jo odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

²³ Maj ānklo, kānd afost sāngur ku učenikurle aluj, š ja azās: “Nurukošj ālja karje vjadje aja če vidjec voj. ²⁴ K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadā aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audā aja če voj audjec, ali na uzāt.”

Isusu rubjaštje vorbā d om karje trijaštje an Samarije karje irja pljin d milā
(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

²⁵ Udatā kānd Isusu ānvāca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskā: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

²⁶ A Isusu ja zās: “Če skrije an zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če začē?”²⁷ Omu azās: “Zakonu začē: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatā inima ata š ku tu sufljetu alu tov š ku tuatā snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’[✠] š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sāngur p tinje.’”[✠]

²⁸ Isusu ja zās: “Binje ajzās. Fāj aša š osā primješt vječni život.”

²⁹ Ali omu avrut s s spalje,[‡] š aša jel antrijabā p Isusu: “D činje rubjaštje kānd zakonu začē ‘bližnji alu mjov?’”

³⁰ Isusu aodgovorit ku asta vorbā: “Njeki om putuja dān Jeruzalem an trg Jerihon š la napadnit fārāčoši š alat to dāpā jel, la butut š apljikat. Š p omula alāsat s zakā skoro mort.

³¹ Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kānd avizut p omu karje skoro mort, la zaobidit š apljikat maj dāpartje. ³² Isto aša pānglā lokula avinjit atunča š levitu, pomočniku an Hrom. Kānd la vizut, š jel la zaobidit š apljikat maj dāpartje.

* 10:13 Adučja cualje hrapave š šidja an činušā s pokazaskā žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d pār alu krapāj ili devāj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja an činušā s puatā s pokazaskā žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kānd s ruga d oprost š kāta s lja ažutā Dimizov. † 10:15 ānklo undje loku d kaznit – An grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ 10:15 Isusu aprovidit multā vrijeme an trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multā lumje an trgula agāndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akā avut privilegije š prednost če atāta vorj auzāt d Isusu. Umjesto primjaskā maj marje častu, Dimizov osā kaznjaskā p ālja karje nu s pokajaštje. § 10:18 Isusu aiča rubjaštje kašā proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. An vlastita službā aluj, a akuma š an služba alu učenikurle aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š adučē porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7-10; 20,1-3, 10). * 10:19 šārpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šārpji š škorpionurle ku sufljeti alji rovj kašā ālja d karje učenikurle rubjaštje an 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašā šārpji š škorpionurle k je opasni š fače štetā alu lumjej. † 10:20 Dimizov askris lumilje alji voštri p popis an čerj – Doj trje odlomakurj an Biblije rubjaštje d knjiga an čerj an karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigā njekad s kjamā knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zās s razumjaskā k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtā. ✠ 10:27 ZakPon 6,5 ✠ 10:27 Lev 19,18 ‡ 10:29 avrut s s spalje – An grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskā”. An kontekstula, asta izjavā najvjerojatnije značaštje k āsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskā p Isusu, s pokazaskā kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskā k askultā zakonu alu Dimizov, š akā nu sa ponašāt binje kātri tuatā lumje. An āla slučaj aja puatje s s prevodjaskā kašā “Avrut s opravdjaskā ponašala aluj”.

³³ Atunča njeki omu d regija Samarija[§] trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel. ³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spālat rāžnilje ku ulje š ku vinu* š ja ānvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ān gostijonā š ānklo anastavit s s pobrinjaskā d jel. ³⁵ Mānje zuvā jel adat duavā (2) kovanic d arđint† alu gazdāj alu gostijonāj, š ja zās: ‘Briņjaštītje d jel š akā maj mult putrošāštj, c plātjesk känd m ānturča.’”

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če gāndješt? Karje d āštja trje (3) alu omuluj sa pokazāt k je bliņnji alu omula karje la napadnit fārāčoši?”

³⁷ Azās učitelju d zakon alu Mojsije: “Āla karje ja pokazāt milā.”

Isusu ja azās: “Binje ajzās. Fuđ š fāj kum š jel afukut.”

Isusu vinje ān posjetā la Marta š la Marija

³⁸ Pānd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskā kātri Jeruzalem, auntrat ān unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ān kasa alu je. ³⁹ Avut sorā karje s kima Marija. Pānd Domnu Isusu ānvāca, Marija šidja š punja urjajke. ⁴⁰ A Marta afost mult zabrinutā k mora s pripremjaskā tuatā mānkarja, pa ja avinjit s s žaljaskā: “Domnulje, nu c brigā če sorimja ma lāsāt sāngurā s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažitje!”

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zās: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če gāndješt k trjebje. ⁴² A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusā fije lat dāla ja.”

11

Isusu ānvacā d molitvā

(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Udatā Isusu sa rugat la njeki lok. Känd azavršāt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azās: “Domnulje, ānvacā p noj s nji rugām kum Ivan karje bātjazā ānvacāt p učenikurlje aluj.”

² Isusu lja zās: “Känd rugāc, zāčec: ‘Tato ān čerj, s s štujaskā lumilje alu tov asvānt. Aduj cara ata p tot pāmāntu. ³ Adā nuavā mānkarje karje trjebje tuatā zuva ⁴ š oprostjaštje anuastrā grešala, k š noj oprostim alu ālja karje grešāštje pāntruv noj. Nu da s kidjem ān kušnje.’”

⁵ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Akā plječ ān ponoč la ortaku alu tov š ji zāč: ‘Adām trje (3) mālajurj, ⁶ k ma vinjit ortaku ān gostjamje, a nam s idauv nimik d mānkat!, če osā zākā ortaku? ⁷ Dali nusā zākā: ‘Nu m uznemirja! Uša je već ān kisā, a kupi je ān pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’ ⁸ Ali vu zāk: čak š akā omula nu s skualā daja če ješt ortak aluj, š nu c dā nimika, osā skualā daja če mult l rođ frzdā rušanje. Š osā zdja atāta kāt cije trjebje.

⁹ Š daja vu zāk: Nu odustanic! Rugāc p Dimizov š osā dobidic! Kātāč š osā gāsāc! Bitjec la ušā š osā s vu dāškidje! ¹⁰ Činje god ruagā p Dimizov, primjaštje. Činje god katā, gāsāštje. Činje god batje, uša s ji dāškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj känd bijatu alu vostru katā pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! ¹² Ili akā bijatu alu vostru katā vov dāla voj, dal voj ja da škorpijon? Nu! ¹³ Akā voj, karje ištjec rovj, štijec s dāc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kāt maj mult alu vostru Tata ān čerj osā darujaskā p Sufletju alu Svāntuluj alu ālja karje l ruagā?”

Isusu putirjaštje p sufletju alu rov ku sāla alu Dimizovuluj, a nu ku sāla alu Sotonāj

(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isusu una zuvā aputirit p sufletju alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskā. Känd sufletju alu rov aišāt, omu arubit š mulc lumje sa mirat. ¹⁵ Ali njeki dāla jej azās: “Jel putirjaštje sufletji alji rovj daja če ji žutā Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufletji alji rovj.” ¹⁶ A alci avrut s la puče ān zamkā š akātāt s idja njeki znak kašā dokazu k Dimizov la trimjes.

¹⁷ A Isusu aštijut če gāndjaštje, pa lja zās: “Akā lumja ān ista carā s burjaštje āntrā jej, osā propanjaskā cara alor. Akā familija ān ista kasā s burjaštje āntrā jej, osā s raspadnjaskā familija alor. ¹⁸ Voj zāčec k jo ku sāla alu Beelzebul putirjesk p sufletji alji rovj. Aja atunča značaštje k š ālja karje je ān cara alu Sotonāj s burjaštje āntrā jej. Kum atunča cara aluj s rāmāje? ¹⁹ A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufletji alji rovj? Akā, kašā kum zāčec, jo putirjesk p sufletji alji rovj ku sāla alu Beelzebul, atunča mora

§ 10:33 Židovi š Samarjanci afost marj dušmanj (vjez “Samarjanci” ān rječnik). Židovi mrza p Samarjanci š prepostavlja k jej je lumja ruavā karje azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov. * 10:34 ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašā ljaku ān āla pāmānt. Ulja alu masline s koristja d smirjalā d bolurj š zaštita d pjalje uskatā (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašā dezinficijens. † 10:35 kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašā dnevnica d obični radnik. * 11:15 Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja poganā l štju d mult. Ān vřijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonā.

aja s fakā š učenikurlje alji voštri ku šala alu Beelzebul. Sigurno nusā slažaštje. Učenikurlje alji voštri osā zākā k Beelzebul nu s burjaštje sāngur pāntruv jel. ²⁰ Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku šala alu Dimizov, atunča aja aratā k la voj avinjit cara alu Dimizov. ²¹ Kānd capān omu karje arje bunā oružije pāzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. ²² Ali kānd l napadnjaštje maj capān d jel, l savladjaštje š ija tuatā oružija ān karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

²³ Āla karje nuje ān partja amja, jel je pāntruv minje; āla karje ku minje nu strānde vojilje, jel lji putirjaštje.”

Isusu rubjaštje vorbā d om alu karje ja fost maj rov njego maj datā

(Mt 12,43–45)

²⁴ Atunča Isusu azās asta vorbā: “Kānd sufljetu alu rov jašā d om, lutjaštje p pustinje š katā lok s odmorijaskā. Kānd nu l gāsaštje, azās sāngur aluj: ‘M tork ān om ān karje maj datā atrijit dān karje aišāt.’ ²⁵ Kānd sa tors, gāsaštje k je omula kašā kasa karje je čistitā š uredna, ali gualā. ²⁶ Atunča sa dus s adukā p alcā šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š toc untrā ān om š ān jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj datā njego ča pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj ālja karje punje urjajke la Dimizov

²⁷ Pānd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multā lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu jel!”

²⁸ Isusu azās: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultā.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadā

(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zās: “Lumja ān asta vrijamje† je rovj. Vrja s fak znak kašā dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusā dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumje ān vrijamja alu prorokuluj Jonej^š kānd Dimizov la spasāt dāla muartje. ³⁰ Baš kašā kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumje karje atrijit ān trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osā dogudjaskā ku minje, Bijatu alu Omuluj, osā fije znaku alu lumje ān asta vrijamje.*

³¹ La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, carica karje d mult avladit p pāmānt alu Jugu† osā skualā š osā svjedočaskā pāntruv lumje ān asta vrijamje daja če ja avinjit d dāpartje s audā p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. ³² La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, lumja karje atrijit ān trg Niniva osā skualā š osā svjedočaskā pāntruv lumja ān asta vrijamje daja če jej sa okrnit dāla rov alor kānd Jona alor arubit, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

Ānvācala alu Isusuluj je kašā lumina karje dā alu lumje s vjadā

(Mt 6,22–23)

³³ Isusu azās: “Nimilja nu prindje lampa s uskundā ili s upuje dusu košarā, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrā s puatā s vjadā binje.† ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelā. Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.^š ³⁵ Daja pāzaštje s nu gāndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akā poc binje s vjez š akā nuje nimika d tinje skvus, tot poc s vjez. Osā fije kašā če ješt ān sobā ku lampa karje c dā s vjez.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1–36)

³⁷ Kānd Isusu azavršāt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mālānče. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spālat mānilje majdatā njego če s mālānče. Farizeju sa mirat daja če jej ānvacā k

† 11:22 Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašā kum Isusu maj capān om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capān. ‡ 11:29 Lumja ān asta vrijamje – Vjez fusnota ān 7,31. § 11:29 znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicāt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d dogadajula rubja kašā k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40). * 11:30 kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumje karje atrijit ān trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osā dogudjaskā ku minje, Bijatu alu Omuluj, osā fije znaku alu lumje ān asta vrijamje – Ān grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ān Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osā fije alu āsta naraštaju”. † 11:31 carica karje d mult avladit p pāmānt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkā. ‡ 11:33 Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ānvācala aluj. Dimizov aotkrjit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ānvāca na fost skvus dāla lumje. Atrijit š ānvāca ānklo undje putja lumja s l vjadā š s la udā. Nu lji tribja s lji daja još unu znak kašā dokazu k la trimjes Dimizov. § 11:34 Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ān grčki original skrije: “Daja akā vojku cije zdravān tuatā tjela osā fije objasāt ku lumina p vojk, ali akā vojku nuje zdravān tuatā tjela osā fije ān tamā.”

omu trjebje aša s fakā s fije čist la intja alu Dimizov.* ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zās: “Voj farizeji ištjec kašā lumja karje spalā paru š gāvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dān nontru, k spalāc mānilje, ali inimilje alji avuaštrije zaista pljinje d pohlepā š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjec fir ān kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dān nontru. ⁴¹ Nu fic lakumij, već dāc dāla inimā alu lumje karje narje. Akā ištjec aša, osā fic čist la intja alu Dimizov dān nontru š da far.

⁴² Grjev vuavā, farizeji! Voj dāc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštrije, ali nu vu ponašac pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemaruje alnje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

⁴³ Grjev vuavā, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ān sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujaļā p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavā! Voj ištjec kašā pāmāntu karje narje spomenik karje nu aratā k ānzos s nalazaštje mārāmāntje.† Pa lumja umblā p āštja mārāmāntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zās: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”

⁴⁶ Isusu ja zās: “Grjev š vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukā, a nič dājtju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukā āla teret. ⁴⁷ Grjev vuavā! Voj adrikāc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašā sāmānc avuastrā karje d mult lja umurāt. ⁴⁸ Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažac ku sāmānc avuastrā. Jej lja umurāt, a voj lji drikāc spomenikurlje!‡ ⁴⁹ Voj ištjec kašā pra tatilje alji voštiri. Dimizov ān mudrostu aluj majdatā aštijut k osā fičec istje stvarurj. Jel azās: ‘Osā trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeki d jej osā muarje, a p alcā osā putirjaskā.’ ⁵⁰ Daja Dimizov ku prava aluj osā smatrjaskā k je dāvinā lumja ān asta vrijamje d tuatā muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurāt d kānd je pāmāntu. ⁵¹ Dimizov osā lji osudjaskā d muartje alu tot proroku, dāla Abel pānla Zaharija, p karje la umurāt ān Hram āntrā svetište š žrtvenik.§ Istina je, Dimizov osā lji kaznjaskā p lumja ān asta vrijamje! ⁵² Grjev vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašā omu karje askuns ključu alu ušāj d cara alu Dimizov.* Sāngurj nu untrāc ān cara alu Dimizov š nu dāc nič alu ālja karje katā s untrje.”

⁵³ Kānd Isusu apljikat dān kasā alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskā p jel š zahtjevit s odgovorjaskā p multā vorbje. ⁵⁴ Jej pokuša s la pučje ān zamkā ān nješto če aputja s zākā s l puatā s l optužaskā.

12

Isusu zāče alu učenikurlje aluj k mora ku tuatā inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikā

(Mt 10,26–33; 10,19–20; 12,31–32; Mk 3,28–29)

¹ Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atāta k gaza unij pisti alc. Maj datā njego če osā rubjaskā alu lumje, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Pāžācāvā d farizeji. Ku duavje trje fālč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje āntrā lumje kašā germa karje s proširjaštje ān mālaj. Pāžācāvā s nu fic kašā jej ku trje fālč. ² Vinje vrijamja kānd tot čije skuns osā fije otkrivit š tot čije tajna osā sa audā pānglā toc.* ³ Da, ān zuvaja če god njeko azās ān tamā osā saudā la luminā š tot če njeko ašaptit ān sobā kišā osā razglašaštje p krov† s audā toc!

* 11:38 Isusu na spalāt mānilje majdatā njego če s mālānče. Farizeju sa mirat daja če jej ānvācā k omu trjebje aša s fakā s fije čist la intja alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “A farizeju sa mirat kānd avizut k Isusu nu sa spalāt maj datā d mānkarje.” Asta spalāt na fost d higijena s s rišaskā d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ānvāca kum s čistja svečano. † 11:44 mārāmāntje – Kātri zakonu alu Dimizov, akā omu dotaknjaštje mārāmāntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje mārāmāncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašā āštja mārāmāntilje karje nuje obiljižāt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemaruje s trijaskā pravedno, pa ān vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ānvācala alor š fiča aja če je zāča, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. ‡ 11:48 Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut āštja grupje k avrut lumja s gāndjaskā k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurlje ānvāca, če dokazāt k nuje maj bunj dāla pra tatilje alor karje aumurāt p prorokurlje. § 11:51 Ān povijesti alu židovilor majdatā d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurāt dāla argacā alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurāt (2 Dnev 24,20).

* 11:52 Voj ištjec kašā omu karje askuns ključu alu ušāj d cara alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašā k je ān kasā ān karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utrā, š nič dopustjaštje alu alilor s ajbje ključu s utrā. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcā s l upoznajaskā. † 12:2 Dimizov osā otkrijaskā istina d lumje karje je ku duavā trje fālč kašā farizeji. Farizeji apokušāt s askundā stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvā osā fakā s štije toc d čija jej zapravo gāndjaštje. † 12:3 p krov – Kāši ān Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskā važne poruke alu alilor ān zajednicā karje sa strāns ān zos ān ulicā.

⁴ Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikã d lumje. Jej puatje s umarã samo tjela, ali dãpã aja vuavã nu puatje nimika maj rov s fakã! ⁵ Njego osã vu pokazaskã d činje trjebje sa vjec frikã: avjec frikã d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ãn pakao. Da, d jel avjec frikã!

⁶ Voj štiijc k činč (5) vracurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtã p ničunu d jej. ⁷ Voj štiijec k aluj vridic maj mult njego multje vracurj. Dimizov štije čak š kãt avjec pãr p kap. Daja na vjec frikã!

⁸ Istina je, tot ãla karje aiča p pãmãnt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osã priznajesk k jel pripadnjaštje mije. ⁹ Tot ãla karje aiča p pãmãnt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osã m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. ¹⁰ Ipak tot ãla karje rubjaštje pãntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskã. A alu ãla karje uvridjaštje p Sufljuetu alu Svãntuluj[‡] nusã oprostjaštje.

¹¹ Kãnd jej aduče p voj la sud ãn sinagogã, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s zãčec vuavã ãn obranã ¹² daja če p voj Sufljuetu alu Svãntuluj ãn ãla tren osã ãnvacã če s zãčec.”

Isusu ãnvacã k nu trjebje s t uzdještje ãn bugacije

¹³ Unu om dãn atãta lumje azãs alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskã ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lãsat.”

¹⁴ Isusu ja zãs: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk ãntrã voj?” ¹⁵ Atunča azãs alu toc: “Pãzãcãvã š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utrã ãn inima avuastrã, k život nu s sastajaštje ãn aja če posjeduještje.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbã: “Alu unu bogataš binje arodit pãmãntu. ¹⁷ Bogatašu agãndit: ‘Nu štiov če s fak daja če nam nič u lok atãta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’ ¹⁸ Atunča azãs: ‘Štiuv! Dubor p skladištije abãtrnje š osã fak maj marje š ãnklo osã puj š gruvu š tuatã imovina amja.’ ¹⁹ Atunča osã zãk sãngur mije: ‘Jakã, am ãn skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mãlãnk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zãs: ‘Omulje tu karje naj mincã! Još d sarã osã c jav sufljetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskã tot aja čaj strãns d tinje?’

²¹ Omu karje narje mincã je ãla karje strãnde bugacija p pãmãnt, a nuje bugat ãn vojki alu Dimizov.”

Nu brinicãvã

(Mt 6,25–34)

²² Atunča Isusu azãs alu učenikurlje aluj: “Daja vu zãk: Nu brinicãvã š na vjec frikã kum s preživic, če s mãnkãc, nič kum s ãnviljic tjela avuastrã, če s ãnbrkãc! ²³ K životu maj važniji d mãnkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacãvã la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunã, nit arje skladištje nit kolibã. A Dimizov ipak s pobrinjaštije d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj! ²⁵ Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskã životu čak š unu sat? ²⁶ Daja če nu putjec s fičec nič aša mikã stvar, dãče vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacãvã la frorj ãn polje kum krjaštje! Nu s mučaštje aša s fakã cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capãn caru ãn Izrael na fost ãnbrkat aša mãndru kašã unu d fruvarjasta.

²⁸ Atunča akã Dimizov aša ãnbrakã frorji karje krjaštje ãn polje karje jaštje astãz, a već minje s arunkã ãn fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskã d voj? Voj lumjo karje aša d pucãn kridjec!

²⁹ Nu kãtãc če osã mãnkãc š če osã bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru ãn čerj štije k tot asta vuavã trjebje. Nu fic kašã lumja alu pãmãntusta karje samo aja katã. ³¹ Njego prvo kãtãc cara alu Dimizov š Dimizov osã vu dja aja če vuavã trjebje.

³² Navja frikã, amikã stada, [§] k Tata alu vostru ãn čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja če avjec š banj dãc alu lumje karje narje nimik! Akã aja fičec, osã avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusã fije purdut. Aja je kašã k avjec saku ku banji karje nikad nusã ajbje rupã ãn ja. P čerj nuje lupovj karje vuavã afura stvarurlje š nuje gãgi karje amãnka cualjilje avuaštrje. ³⁴ Inima avuastrã uvijek osã fije ãnklo undje je bugucija avuastrã.”

Isusu ãnvacã p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pãmãntuluj

(Mt 24,45–51)

³⁵ Isusu azãs: “Uvijek fic spremic, kašã argatu karje ãnbrkat ãn radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsã tuatã nuaptja. ³⁶ Da, fic kašã argatu karje štjaptã p gospodaru aluj karje apljikat ãn svatovj š kãnd gospodaru ažundje akasã š batje la ušã, odma diškidje ušã. ³⁷ Blago alu ãlja argac karje je spremic š

[‡] 12:10 ãla karje uvridjaštje p Sufljuetu alu Svãntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ãn istinã d Dimizov š d Isusu karje Sufljuetu alu Svãntuluj ji otrkrijaštje. [§] 12:32 amikã stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašã če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ãlja karje s uzdjaštje ãn jel.

aštjaptä änthručala alu gospodaruluj k jel osä lji nagradjaskä. Istina je zäk uvavä, gospodaru osä änbračje cualjilje alu argatuluj, osä lji zače s šagä la astal š sängur osä lji poslužaskä. ³⁸ Blago alu älja argac karje je spremic š aštjaptä änthručala alu gospodaruluj, čak š akä jel vinje än ponoč ili maj änklo.

³⁹ Än asta putjec s fic sigurni: Akä gazda alu kasäj štija känd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskä än kasa aluj. ⁴⁰ Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osä viuv känd voj numä očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbä nuavä alu učenikolor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zäs: “P činje gändic k gospodaru osä puje s upravljaskä ku altje argac än kasa aluj š s lji nahranjaskä än bunä vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrstjastje k je vjeran š mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, känd s änturča akas, s gäsaskä k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osä nagradjaskä p jell! ⁴⁴ Da, istina je k postavljastje p argatu s upravljaskä ku tuatä imanja aluj. ⁴⁵ Ali če osä fije akä argatula gändjastje: ‘Gospodaru sa zadržät p drum š nusä äntuarčje d mult’, š ančiput s batä p argacä š p argatilje, mult mälnkä š bja š s ämbatä? ⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osä vije än zuvä än karje jel nu l očekuja š än vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osä l taje p komadurj š osä l trimjatje änklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azäs, osä fije luvit ku multje udaracurj. ⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužät bätaje osä fije luvit ku pucän udaracurj. Däla tot äla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov däla jel osä katä mult. Däla tot äla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov däla jel osä čarje mult.”

Isusu änvacä k familija osä fije podjeljitä dän jel
(Mt 10,34-36)

⁴⁹ Atunča Isusu azäs: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pämant, kašä foku.* Mult vrjavu s fije već aprinsä. ⁵⁰ Mora s trjek vrijamja d marje patjalä š nimika nu m spričastje pänd god nu završa asta vrijamje d patjalä! ⁵¹ Voj gändic k amvinjit s aduk miru p pämant? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelä änthrä lumje. ⁵² Pänd akuma, akä än una kasä jaštje činč (5) lumje, osä podiljaskä ünna pänturv altu. Doj (2) osä fije ku minje, a trje (3) osä fije pänturv minje. ⁵³ Članurlje alu familije osä podiljaskä unji pänturv alc. Tata osä fije pänturv bijat š bijatu osä fije pänturv tatä, mama pänturv fatä š fata pänturv mamä, suakra pänturv norä š nora pänturv suakra.”

Isusu änvacä p narodu k trjebeje s kunaskä znakurlje alu vrijamje
(Mt 16,2-3; 5,25-26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Känd opazč k d zapad däla more s nakupjastje njegri oblakurj, odma začec: ‘Osä fije nevrijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A känd suflä väntu däla jug voj začec: ‘Osä fije zäpuk!’ š jaštje zäpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavä licje! Putjec s ujtac pänglä voj če s dogodjastje p pämant š p čerj š s protumačic znakurlje karje änklo s vjadje. Däče atunča nu putjec s protumačic dogadžajurlje karje promatric aštja zuvje känd sänt jo ku voj?†

⁵⁷ Š däče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pänd ku omu karje pänturv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdatä nješto če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akä aja nu fač, jel osä vu prisiljaskä s stäc la intja alu sudaculuj, sudacu osä t sudjaskä š t predajastje la izvršitelj, a jel osä ta runče än kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusä ješ d änklo pänd god nu isplatja tuatä datorija ata, pänlä zadnja kovanicä.”‡

13

Isusu änvacä k toc mora s okrinjaskä däla grešalä

¹ Än vrijamja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarä pänd duča žrtvä än Hram än Jeruzalem. ² A Isusu lja zäs: “Dal gändic k lumja d regija Galileja aša afost umuräc daja ča fost grešni maj mult d toc alcä lumje än regija Galileja? ³ Nipošto! Istina je, akä nu vu okrinic däla grešalä, š voj isto osä propanic! ⁴ Š če gändic d äštja optsprjače (18) p karje sa duburät kula än Siloam än Jeruzalem š lja murät? Dal gändic k afost grešni maj mult d toc alcä lumja än Jeruzalem? ⁵ Nipošto! Istina je, akä nu vu okrinic däla grešalä, š voj isto osä propanic!”

* 12:49 foku – Foku än Biblije obično je metafora d sud ili d čistjalä (vjez Lk 3,9, 16–17; 9,54; 17,29). Än amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajalä d aja čije rov däla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit säla alu Sotonäj ruavä š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja če Isusu afukut uzrukujastje odvajalä änthrä älja karje p Isusu sljedjastje š p älja karje je dušmanji aluj.

† 12:56 Afost dosta mintošj s prepoznajaskä znakurlje k vinje pljuje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskä k čuda š znakurlje alu Isusuluj aratä k je Isusu äla karje Dimizov atrimjes s spasaskä pämantu. ‡ 12:59 Isusu azäs asta vorbä vjerovatno kašä usporedbä s upozorjaskä p lumja k trjebeje s s pomirjaskä ku Dimizov maj datä nješto če vinje vrijamja s lji sudjaskä jel.

Isusu rubjaštje vorbä d ljemnu frzdä plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbä: “Njeki om avut smokvä karje asadit än vinograd aluj. Vinja än tot anu s vjadje dal arodit, ali na gäsät p ja ničuna smokvä. ⁷ Azäs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakä več trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l gäsäk. Tajoj. Däče s iscrpjaskä pämantu?’

⁸ A omula azäs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osä surp š osä puj pängl ja gnoju. ⁹ Akä aja fiča la anu, možda osä rudjaskä smokva. Akä nu, atunča osä utaj d tinje.’”

Isusu likujaštje p mujarje än sämbätä, sväntä zuvä alu židovilor

¹⁰ Isusu una sämbätä änväca än sinagogä. ¹¹ Jakä, afost änklo una mujarje än karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavä. Afost grbavä š nikako na putut s s ispravljaskä. ¹² Känd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zäs: “Mujarje, osloboditä ješt d bualasta!” ¹³ Atunča apus mänilje aluj p ja. Mujarja däturdatä sa ispravil š ančiput s slavjaskä p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjaštje sinogoga sa nikäžät. Agändit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likuja än sämbätä. Š azäs alu naroduluj: “Šasä (6) zälje än duminikä zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizäm. Än zuviljalja vinjic s likujic, a nu sämbätä!”*

¹⁵ Domnu Isusu ja zäs: “Voj lumjo karje avjec duavä licje! Š voj lukrizäc sämbätä. Toc voj dizljigäc än sämbätä p volu ili p magariacu š l skutjec dän štalä la apä s bja, dal nu? ¹⁶ Asta mujarje karje je sämänca alu Abraham karje Sotona acänäto ljigatä optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gändic k na atribut s fije dizljigatä än sämbätä däla asta bualä ku karje irja ljigatä?” ¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcä sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašä sämänca mikä karje krjaštje š germa karje s širjaštje

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isusu azäs: “Kum izglijdjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? ¹⁹ Cara alu Dimizov je kašä sämänca mikä alu gorušice† karje omu asadit än baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašä ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje än kräči aluj.”

²⁰ Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? ²¹ Aja je kašä germa karje mujarja alato š amišäto än marje količinä‡ d pjelm pänd tot zolu nu sa drikä.”

Isusu änväcä k je grjev s untrje än cara alu Dimizov

(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

²² Isusu putuja än Jeruzalem. Pänd triča p trgurj š p saturj š p drum änväca, ²³ njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osä spasaskä pucän lumje däla sud?”

Isusu azäs: ²⁴ “Cara alu Dimizov je kašä kasa karje arje ušä strämtä. Trudicävä s unträc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusä puatä. ²⁵ Känd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis ušä, nusä kutizäc s unträc. Atunča osä stäc afar š osä bätjec la ušä. Osä zäčec: ‘Domnulje, diškidje nuavä!’ A jel osä zäkä: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic.’

²⁶ Atunča osä rubic: ‘Noj ku tinje amänkat š abut, š tu nji änväcä p trgurje alji noštri!’

²⁷ A jel vuavä osä zäkä: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic däla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

²⁸ Änklo osä pländec š osä škrcijic d dinc än tugä känd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbä än cara alu Dimizov, k voj sängurj afost putiric. ²⁹ Š osä vije lumja d tuatje pärc alu pämantuluj, čak š älja karje nuje Židovj, š osä mälanče la gozbä än cara alu Dimizov. ³⁰ Jakä njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj mič osä fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj marje osä fije atunča maj mič.”

Isusu plände p Jeruzalem

(Mt 23,37–39)

³¹ Än vrijamaja, känd Isusu azavršät ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azäs alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herod§ vrja s t muarje!”

³² A Isusu lja zäs: “Fuđic š zäčec alu aja lukaväj lisicäj: ‘Jakä, jo osä putirjesk p sufljeti alji rovj š likujaskä astäz š mänje š aldä trje (3) zälje osä dovršäsk lukru alu mjov.’ ³³ Da, astäz, mänje š däpä mänje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja än Jeruzalem undje umuarä p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?”

* 13:14 Vjez fusnota än 6,7. † 13:19 sämänca mikä alu gorušice – Känd Židovi avrut s opisaskä nješto jako mik, obično koristja asta poslovicä karje rubjaštje k je aja kašä sämänca alu gorušica. Obično krjaštje än marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ 13:21 marje količinä – Än grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duaväzäč š činč [25] kilje). § 13:31 Herod – Vjez fusnota än 3,1.

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p älja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kät vorj avrut s sträng p lumja ata kum kloca sakupljašnje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! ³⁵ Dimizov osä napustjaskä p tinje.* Istina je, nu maj m vjez više tot pänd nu vinje vrijamja pänd god nu zäčec: 'Blagoslovit äla p karje Domnu atrimjes!' [†]

14

Isusu likujašnje än sämbätä, svätä zuvä alu židovilor

¹ Än una sämbätä Isusu avinjit än kasa la unu vođe alu farizejulor s mälänče. Toc karje afost än kasä s ujta s vjadä če Isusu osä fakä. ² Jakä, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apä än jel. ³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: "Dopustjašnje zakonu s s likujaskä än sämbätä ili nu?" ⁴ Jej kituk. Š Isusu apus mäna p omu karje bulnav, la likujit š ja zäs: "Poc s plječ." ⁵ A alor azäs: "Akä bjatu alu vostru ili volu kadje än puc än sämbätä, dal nusä l skutjec? Sigurno odma osä l skutjec, š akä je sämbätä!" ⁶ Jej na vut p aja če s zäkä.

Isusu änvacä k trjebje s s ponizašnje š s dja alu älja karje nu puatje s äntuarkä

⁷ Pänd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbä: ⁸ "Känd njeko t kjamä la nutä, nu la maj bun lok la gozbä. Če akä je kimat njeko maj važniji d tinje? ⁹ Äla karje ta kimat p tinje š p jel osä vije s c zäkä: 'Skual š las loku alu omusta!' Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osä fi sramotit.

¹⁰ Känd t njeko kjamä nu la maj bun lok la gozbä, njego ja zadnji lok. Atunča känd äla karje ta kimat t vidja, osä vije s c zäkä cijje: 'Ortakulje, vinä š šaz la maj bun lok.' Aša osä primještj čast la tuatä lumja karje je la gozbä. ¹¹ Činje p jel sängur adrikä, osä fije ponizät, a äla karje sängur p jel ponizašnje osä fije adrikat."

¹² Atunča Isusu azäs alu farizeju p karje la kimat: "Känd kjem p gostjamja la ručak ili la vičera, nu kima samo p ortači alji tej, p fracä, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osä kjamä š äša c äntuarče zajamu. ¹³ Njego känd fač gozbä kjamä š p lumja karje je särač, invalidj, p älja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbä ¹⁴ karje nu puatje s t kjamje la gozbä s c äntuarkä zajamu. Atunča osä fi zaista blagoslovit, k Dimizov osä c äntuarkä zajamu, la zuvä karje vinje s uskrisnjaskä toc pravedni lumje dälä morc."

Isusu rubjašnje d gozbä än cara alu Dimizov

(Mt 22,1-14)

¹⁵ Känd unu dälä alcä gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzät kum Isusu asta arubit, jel azäs: "Blago alu tot äla karje osä mälänčj la gozbä än cara alu Dimizov!"

¹⁶ Isusu ja zäs: "Njeki om afukut marje gozbä š akimat p mulc lumje. ¹⁷ Känd vičera afost sprimitä, atrimjes p argatu aluj s zäkä alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je gata. Vinjic!' ¹⁸ Ali tot äla ančiput s zäkä k nu puatje s vije. Unu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat njeka njivä š mora s pljek jar s m ujt. Märog d tinje, oprostjaštnem.' ¹⁹ Altu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjašnje. Märog d tinje, oprostjaštnem.' ²⁰ Aldä trje (3) azäs alu argatuluj: 'Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.'

²¹ Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azäs. Gospodaru p aja sa nikäžät š azäs alu argatuluj: 'Fuđ odma p larđj š p uskje ulic än tot trgu š duj aiča p särači š p invalidj, p lumja vuarbä, š p älja karje nu puatje s umblje.' ²² Känd äša afukut, argatu azäs: 'Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jašnje još lok.' ²³ Azäs gospodaru alu argatu aluj: 'Fuđ afar dän trg š katä p drumurj š p stazje š natirjaštilje s vije s m napunjaskä kasa. ²⁴ Istina je ničunu d älja prvi p karje akimat nusä mälänk nimika d gozba amja!'"

Isusu upozorjašnje k nu s fije ušurje s fije učeniku aluj

(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Pänd Isusu anastavit drumu aluj än Jeruzalem, la sljedit jako multä lumje. Isusu sa okrnit š azäs alor: ²⁶ "Akä njeko vrja s m sljedjaskä, nu puatje s fije učeniku alu mjov akä vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Än usporedbä ku ljubavu aluj kätri minje, jel mora s mrzaskä š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracä, p surorilje, čak š p životu aluj. ²⁷ Činje nu ja kruča aluj š nu pljakä dämpä minje, nu puatje s fije učeniku alu mjov.†

²⁸ Akä njeko dälä voj vrja s sagradještj kulä, nusä šaz prvo š s procinještj kät kuštjašnje s vjadä arje dästul banj s u završaskä? ²⁹ Inače možda osä c nistanjaskä banj dämpä aja če završäštj samo temelju,

* 13:35 p tinje - Än grčki original skrije: "kasa avuasträ". Aja rubjašnje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništj šaptježäč (70). aj majdatä d Krist. ☆ 13:35 Ps 118,26 * 14:3 Vjez fusnota än 6,7. † 14:27 Vjez fusnota än 9,23.

a atunča toc karje aja vjadje osā rādā d tinje. ³⁰ Osā zākā: ‘Āsta om ančiput s gradjaskā, a na putut s završaskāl’

³¹ Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskā ān rat ku altu car, akā na gāndit dal puatje s pobidjaskā? Dal prvo nusā s sastajaskā ku savjetnici aluj š s rubjaskā ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskā p āla karje p jel vinje ku duavāzāč mij (20.000) d vuastje? ³² A akā shvatjaštje k nusā puatā s pobidjaskā p altu car, osā trimjatā p poslanikurlje la dušmanu aluj pānd je još maj dāpartje. Osā āntrjabje p altu car če vrja dāla jel s puatā s fije miru āntrā jej.

³³ Isto aša, gāndic d cjenā s m sljedic. Nihilja dāla voj nu puatje s fije učeniku alu mjov, akā nu lasā tot če arje. ³⁴ Ālja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašā sarja. Sarja je bunā, ali akā apurdut okusu, če osā fač jar s fije bunā? ³⁵ Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pāmānt, a nuje bun čak š d hrpā d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audā, trjebje s puje urjajke š s razumjaskāl”

15

Isusu rubjaštje vorbā d vuaje karje sa purdut
(Mt 18,12-14)

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcā grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ānvācala aluj. ² Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družastje ku grešnikurlje! Čak š mālānkā ku je!”

³ Isusu d aja arubit asta vorbā: ⁴ “Akā njeko dāla voj arje usutā (100) d voj š pjardje una dāla vuaje, če osā fakā? Dal nu lasā nuavāzāč š nuavā (99) p pijanā š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pānd nu ugāsaštje? ⁵ Sigurno! Š kānd ugāsaštje, upunje p umirje tot vjasāl ⁶ š aduč akas. Atunča kjamā p ortaci š p komšiji š lji zāče: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāsāt p vuaja karje sa purdut!’ ⁷ Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dāla grešalā njego d nuavāzāč š nuavā (99) lumje karje je pravedni š već sa okrnit la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbā d banj karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azās: “Takoder, akā njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, če osā fakā? Dal nu prindje lampa, s mātārā kasa š s ukatje binje? ⁹ Sigurno! Š kānd ugāsaštje, kjamā p prijateljicilje š p komšinicilje š zāče: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāsāt banj karje apurdut!’ ¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbā d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. ¹² Fičoru alu tānār azās alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d imanja ata akuma majdatā če osā morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tānār fičor adat talu aluj.

¹³ Kānd atrikut duavā trje zālje fičoru alu tānār avindut tot, apljikat dān kasā, š apljikat dāpartje ān alta državā š ānklo atrijit frzdā minc š rasipja tuatje banji p jel. ¹⁴ Kānd apotrošāt tuatje banji aluj, ān pāmāntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mālānče. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pāmāntula p karje atrimjes ān pijanā s pāzaskā porči. ¹⁶ Jel afost atāta flāmānd k avrut čak s mālānče mānkarja ku karje s rānjaštje porči, ali nihilja nu ja dat.

¹⁷ Kānd fičoru alu tānār napokon ashvatit ča fukut, agāndit: Toc radniči karje lukrjazā d tatimjov arje mānkarje maj mult njego čije dosta d mānkat, a jo aiča mor d fuamje! ¹⁸ Māduk da iča, pljek la tatimjov š osā ji zāk: ‘Tato, ampogrešāt pāntruv Dimizov š pāntruv tinje. ¹⁹ Nu sānt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mārog d tinje, primjaštīmā s lukrzej la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kānd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azās bijatu: ‘Tato, ampogrešāt pāntruv Dimizov š pāntruv tinje! Nu sānt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azās alu argacā aluj: ‘Majdatā dučec aljina, † aja karje maj māndrā, š l brkācālej! Punjec aluj injelu p mānā š sandaljilje p pičuarje! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tājēcālāj s priredim gozbā š s nji veselim. ²⁴ Daja če āsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gāsāt!’ Š ančiput s s veseljaskā.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bātārū alukrizat ān polje. Kānd sa tors dān polje š avinjit aupruapje la kasā, auzāt k nontru kāntā š žuakā. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s āntrjabje če s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja

* 15:8 zjače (10) kovanic d arđint – Ān grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnicā.

† 15:15 D židovj porči irja nečisti pa na putut s mālānče karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskā maj marje rušanje s ranjaskā p porči. ‡ 15:22 aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ān važne dogodjajurj.

zās: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskā če nuavā sa tors bijatu viuv š zdravān.’

²⁸ Ali maj bātārn fičor sa nikāžāt š aodbit s untrje ān kasā. Aša tatusov aišāt afar s s ruadje mult d jel s utrā ān kasā. ²⁹ A fičoru ja zās: ‘Jakā, jo atāta aj c služāšk š nikad na odbit s fak aja če maj zās, ali mije nikad nu madat čak š krapā d gozba amikā ku ortāči alji mjej. ³⁰ Ali kānd sa tors āsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zās: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če āsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gāsāt!’”

16

Isusu rubjaštje vorbā d upravitelju karje je nepošten

¹ Isusu arubit alu učenikolor asta vorbā: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvā njeko azās alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zās: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s upravljēštj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje ān karje skrij tuatā imanja amja š činje če dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azās sāngur aluj: ‘Gospodaru osā m lasā. Kum akuma osā priživjesk? Nu sānt capān s surp, š m rušānje s prosāšk.’ ⁴ Štiuv če osā fak kānd gospodaru m lāsa, osā fak aša k lumja osā m primjaskā ān kasā alor š s pobrinjaskā d minje.

⁵ Atunča akimat unu kāti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kāt ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’ ⁶ Dužniku ja zās: ‘Usutā (100) d bātojurj d ulje.’ Upravitelju ja zās: ‘Jakā računū p karje skrije k ajzās k osā platještj usutā (100). Šāz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činžāč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kāt ješt tu datorj?’ Dužniku ja zās: ‘Usutā (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zās: ‘Jakā računū p karje skrije k ajzās k osā platještj usutā (100). Šāz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optzāč (80).’† ⁸ Kānd gospodaru auzāt aja ča fukut nepoštēni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalžljiv.

Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalžljivi pānd s pripremjaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalžljivi dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremjaštje d životu alor p pāmānt karje vinje.† ⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pāmāntusta s ažuāt alu alilor š steknic ortāčj ān čerj. Atunča kānd osā fic morc š lāsāc bugacija alu pāmāntusta, osā primjaskā p voj ān vječna kasā. ¹⁰ Činje god je vjeran ān mič stvarurj, osā fije vjeran š ān maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ān mič stvarurj, osā fije nepošten š ān maj marj stvarurj. ¹¹ Akā nu ištjec vjerni ān bugacija alu pāmāntusta, činje osā vu dja bugacije p čerj? ¹² Š akā vuavā nu puatje s povirjaskā aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osā vu dja aja če vuavā osā pripadnjaskā? ¹³ Ničunu argat nu puatje s služāšk p doj (2) gospodarurj. P unu osā mrzaskā, a p altu osā vrja, ili alu unu osā fije vjeran, a p altu osā prezirjaskā. Nu putjec s služāč š alu Dimizov š alu bugacije.”

¹⁴ Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š s ljiगत d Isusu. ¹⁵ Atunča Isusu lja zās: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštrje. Aja če lumja smatrujaštje k je bun, aja Dimizov smatrujaštje k nu vridjaštje nimika.”

Zakonu š cara alu Dimizov

(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

¹⁶ “Pānla vrijamjaja kānd avinjit Ivan karje bātjazā, Dimizov arātat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunā vorbā d cara alu Dimizov š nagovorim tuatā lumje s untrje ān jel. ¹⁷ Tot čije skris ān Zakon osā s ispunjaskā. Maj ušurje osā nistanjaskā čerju š pāmāntu njego s nu s ispunjaskā š maj mikā slovā d Zakon. ¹⁸ Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarā dāpā alta fače preljub, š činje god s suarā dāpā mujarje karje irja rastavitā fače preljub.”

* 16:6 Usutā (100) d bātojurj ... činžāč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje. † 16:7 Usutā (100) d košarje ... optzāč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje. ‡ 16:8 Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalžljivi pānd s pripremjaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalžljivi dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremjaštje d životu alor p pāmānt karje vinje – Ān grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kātri naraštaju alor njego kupi d luminā.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d luminā”) k pāzaštje p jej āntrā narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ānvacā dāla jej k trjebje s s pripremjaskā d budučnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akā mudro koristjaštje bugucija karje arje ān životu alor p pāmānt.

Isusu rubjaštje vorbä d bogataš š d sarak

¹⁹ Isusu arubit asta vorbä: “Afost unu bogataš karje s šnrbka än skumpje cualje, š tuatä zuva amänkat maj bunä mänkarje. ²⁰ A pänglä uša aluj azukut saraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. ²¹ Lazar afost atäta flämänd k avrut s mälänčje čak š puškäji karje kädja däpä alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja känji š lindja čirurlje aluj. ²² Una zuvä amurit saraku š andeli la dus pänlä lok d čast pänglä Abraham. ²³ Maj änklo amurit š bogatašu š la ängrupat. ²³ Š bogatašu apljikat änklo undje loku d kaznit.* Pänd s muča, sa ujtat än sus, š avizut d däpartje p Lazar ku Abraham.

²⁴ Bogatašu astrigat: “Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskä vrhu alu dajštiluj än apä š s vije aiča s m ričaskä ljimba daja če mult patjesk än fokusta!”

²⁵ A Abraham ja zäs: “Bijatu alu mjov, dätje d gänd k tu ajdobidit bunje stvarurj pänd atriit p pämant, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješät, a tu t mučestj. ²⁶ Osim d aja, änträ noj jaštje marje provalije. Älja karje avrja da iča s trjakä la voj nu puatje s fakä aja, a nič d partja avuasträ karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakä aiča.’

²⁷⁻²⁸ Bogatašu ja zäs p aja: “Tato Abrahame, am činč (5) frac. Märog d tinje, trimjatäläj atunča p Lazar än kasa alu tatimjov s lji opominjaskä s nu vije jej än lokusta undje trpjesk marje mukä.’

²⁹ Ali azäs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjav. Fracä alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurje d mult askris s lji opominjaskä. Trjebje alor s krjadä š s okrinjaskä dala rov!’

³⁰ A bogatašu ja zäs: ‘Nu vrja, tato Abrahame! Ali akä lji vinja njeko dala morc, osä okrinjaštje dala rov.’

³¹ Ali Abraham azäs alu bogatašuluj: ‘Akä nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusä s uvirjaskä čak š akä njeko s skualä dala morc.’”

17

Isusu änvacä p učenikurlje aluj s nu navadjaskä p alcä s grešaskä š s oproštjaskä alu alcilor karje grešaštje pänturuv jej

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “Lumja sigurno osä fakä stvarurj d karje p alcä navadjastje p grešalä. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskä. ² Alu omula arfi majbinje njeko s la runče än apä ku marje buluvan* pänglä gät, njego s navadjaskä p grešalä p una dala maj mik om. ³ Pa päzäcävä če fičec. Akä grešaštje još unu dala učniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartäj akä s okrinja dala grešalä aluj. ⁴ Čak š akä d šaptje (7) vorj p zuvä grešaštje pänturuv tinje š šaptje (7) vorj s äntuarčje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartäj!”

Isusu änvacä p učenikurlje aluj d snagä alu vjerej š jej trjebje s ji služaskä ponizno

⁵ Atunča apostoli azäs alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutänje s kridjem maj mult!”

⁶ A Domnu Isusu lja zäs: “Akä avjec vjerä atäta pucän kašä sämänca alu goruščičä, aputja s zäčec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijuju d pämant š posadjaštite än apä’, š apunja urjajke la voj.

⁷ Zäčem k njeko dala voj arje argat karje lukrjazä än polje ili s brinjaštje d voj. Känd argatu s äntuarčje d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vinä akuma, šaz š mälänkä’? Nu ji začē! ⁸ Umjesto aja, osä zäkä gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera! Džzbrakitje š poslužastje p minje ku mänkarja š ku bjarja! A känd jo završa, poc tu s mälänč š s bjaj.’ ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskä daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu! ¹⁰ Aša š voj, känd fičec aja tot če vuavä Dimizov azapovjedit, zäčec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužäm pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.’”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualä p pjalje

¹¹ Pänd Isusu još uvijek pljika kätři Jeruzalem š putuja pänglä granicä alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit pänlä njeki sat. Pänd untra än sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje.† Jej astat majdäpartje ¹³ š ančiput s stridje dän tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštite p noj!”

Š 16:22 pänlä lok d čast pänglä Abraham – Än grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbä koristaštje izrazusta karje značastje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja aratä k Lazar afost bliski än zajedništvo ku Abraham, ku sämänca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzät asta vorbä vjerovatno arazumit k je Lazar pänglä Abraham la marje gozbä p čerj, känd tot narodu osä slavjaskä vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28-29). * 16:23 änklo undje loku d kaznit – Än grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”. * 17:2 marje buluvan – Än grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dala doj (2) marje ravne buluvanj karje mäčinja gruvu än pjelm. Buluvan d sus afost obično okrugli ku rupä än mižlok än

karje s turna gruvu. † 17:12 gubä, zarazna bualä p pjalje – Vjez fusnota än 4,27.

¹⁴ Känd Isusu lja vizut, lja zäs: “Fuđic š pokazáčävã la popje s puatje jej s vu pregledjaskã!”[‡] Pänd apljikat kãtri popje, sa likujit d gubã.

¹⁵ Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akãzut la intja alu Isusuluj ku fãlci kãtri pãmãnt š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija.[§]

¹⁷ P aja Isusu antribat p ãlja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje ãlja alanc nuavã (9)?” ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?” ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azäs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu zãče alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osã vije kãnd jej nu očekuja

(Mt 24,23–51)

²⁰ Ān una zuvã farizeji antribat p Isusu: “Kãnd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zäs: “Omu nu puatje s predvidjaskã kãnd vinja cara ãn znakurj karje promatrjaštje. ²¹ Lumja nusã puatã s zãkã: ‘Jakãlãj aiča jel’, ili: ‘Jatãlãj ãnklo je!’ Jakã cara alu Dimizov akuma ãntrã voj.”

²² Atunča alu učenikurlje aluj azäs: “Vinje vřijamja kãnd s fic žaljnic š vidjec zuva kãnd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusã putjec. ²³ A lumja s vu zãkã: ‘Jatãlãj ãnklo je’, š: ‘Jakãlãj aiča jel’, ali nu dãc fuga dãpã jej s m kãtãc. ²⁴ K kum š toc vjadje munja kãnd s pojavjaštje aša s fije ãn zuvaja kãnd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. ²⁵ Ali majdatã trjebje mult s trpjesk š lumja ãn asta vřijamje trjebje s m odbacaskã.”

²⁶ Š isto aša, kum afost ãn zuvilje kãnd Noa afost viuv š aša osã fije ãn zuvilje majdatã kãnd jo, Bijatu alu Omuluj, osã m pojavjesk: ²⁷ Kašã uvijek nastavja s mãlãnce š s bja, s s ãnsuarje š s miritje, tot pãnla zuvã kãnd Noa auntrat ãn marje brod.† A atunča avinjit potopu š p toc lja uništãt karje na fost ãn marje brod.

²⁸ Š isto aša kum afost ãn zuvilje kãnd Lot afost viuv:‡ lumja ãn asta regija kašã uvijek nastavja s mãlãnce š s bja, s kumprije š s vindã, s obradjaskã pãmãntu š s gradjaskã. ²⁹ Ali ãn zuvaja kãnd Lot aišãt dãn trg Sodoma ãn karje atrijit, atunča dãn čerj foku ku buluvanji karje ardje akãzut ka pluaja p jej š aumurãt p tuatã lumja ãn aja regija. ³⁰ Isto aša osã fije š ãn zuvã kãnd osã m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. ³¹ Činje god ãn zuvaja p krovu alu kasãj,† a stvarulje alor je ãn nontru, s nu s dja ãn zos ãn kasã la stvarurj aluj! Činje god s gãsaštje ãn pijanã, s nu s ãntuarkã ãn drãt s ja stvarulje aluj! ³² Dãcãvã d gãnd če sa dogodãt kãnd mujarja alu Lot sa ujtat ãn drãt ãn Sodoma š apoginjit!‡§ ³³ Činje god pokušaštje s pãzaskã životu aluj, osã l pjargã, a činje god spreman s lasã životu aluj, osã l pãzaskã. ³⁴ Istina je, ãn nuaptaja kãnd osã m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkã ãn isti pat, p unu osã ja, a p altu osã l lasã. ³⁵ Dãla duavã (2) mujerj karje zajedno ãn mlin mačinã, p una osã ja, a p alta osã l lasã.

^{36–37} § Učenikurlje aluj l ãntrjabã: “Domnulje, undje asta osã fije?”

Isusu lji zãče: “Undje zãče lumja muartã, ãnklo s sakupjaštje lešinari.”*†‡

18

Vorba d udovicã karje irja uporna ãn molitvã

¹ Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta verbã s lji ãnvacã kum trjebje uvijek s s ruagã š nikad s nu odustanjaskã: ² “Irja ãn njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikã d Dimizov nič ka marit d lumje. ³ A ãn trgula irja š njeka udovicã karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adãm pravdã pãntruv dušmanu alu mjov!’ ⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agãndit: ‘Š akã numi frikã d Dimizov š nu marjesk d lumje, ⁵ osã dauv pravdã alu asta udovicã daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskã!’”

⁶ Zãče Domnu Isusu: “Åsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! ⁷ Dali nusã dja Dimizov pravdã alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plãnde la jel? Dali Dimizov osã odgodjaskã s lja žutã? ⁸ Istina je, ãn pripã Dimizov osã lji dja pravdã. Ali kãnd jo, Bijatu alu Omuluj, mãtork p pãmãnt, dal osã gãšãsk p lumje karje aša krjadje ãn Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

‡ 17:14 Zapovjedu alu Isusuluj afost kašã obečala k osã s likujaskã, a aja ča skultat, apokazãt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji priglijdja s potvřidjaskã k jej više narje gubã, pa lja zapovjedãt s fakã aja če zakonu alu Mojsije ačãrut (Lev 14,1–32; Lk 5,12–14). § 17:16 Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” ãn rječnik. * 17:22 s vidjec zuva kãnd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Ān grčki original skrãje: “s vidjec š una zuvã p Bijatu alu Omuluj”. † 17:27 Post 7,6–24 ‡ 17:28 Post 19,1–29 † 17:31 Lumja ãn dobaja često s odmurja š s druza p krov karje je ravan, a posebno nuaptja kãnd irja maj ričalã. ‡ 17:32 Ja sa ujtat ãn drãt kãtri Sodoma š Dimizov akazãnãt una ku lumja d Sodoma. † 17:32 Post 19,16 § 17:36–37 Njeki grčki rukopisurj arje ãsta odlomaku kašã ãn 36. stih “Doj (2) inš osã fije ãn polje, p unu osã ja, a p altu osã l lasã.” * 17:36–37 lešinari je marj puji karje mãlãnkã karnja d životinj karje amurit. Puatje s vjadã kum kruzaštje p čerj undje god jaštje muartje životinje. † 17:36–37 Kãnd lumja vjadje p lešinari kum s s strãnde, štije k ãnklo tjela muartã. Isto aša, kãnd s dogudja aštja stvarurj, toc osã štije k avinjit kraju. † 17:36–37 Job 39,30

⁹ Isusu rubja asta vobřa alu lumjej karje s uzdja řn jej k je pravedni, ř gřndja k je maj bunj d alcř: ¹⁰ "Doj (2) lumje avinjit řn Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l pořtuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrřza. ¹¹ Farizeju astat ř sa rugat d jel: 'Dimizovulje, fala cije ře nu řant kařř alcř lumje; lopovj, řřtja karje nuje pravedni křtri lumje, preljubnikurj ili kařř carinikusta. ¹² Dadavorj řn duminikř pustjesk ř d tot ře stiknjesk zdauv cije unu tal.*

¹³ A cariniku astat maj d partje ř nu sa osudit s s ujtje řn řerj. Jel tuguja ř s břtja řn tjept ř rubja: 'Dimizovulje, smilujarřte mije karje řant om rov!' ¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj ř da tunća Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K řinje p jel řangur adrikř, Dimizov osř l ponizaskř, a řinje p jel řangur ponizarřte, Dimizov osř l adrikř."

Isusu blagoslovjarřte p kupi

(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

¹⁵ Jej duća alu Isusuluj ř maj miř kupi s puje mřna p jej ř sa rugat s lji blagoslovjaskř Dimizov. Křnd ućenikurlej aja opazřt, jej lja zabranit s adukř kupi. ¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi ř zřře: "Lřřac kupi s vije la minje ř nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjarřte alu řlja karje kařř kupiřtja! ¹⁷ Istina je zřk vuavř, akř njeko vrja s primjaskř cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjarřskř kařř kupilu. Inarře nikad nusř untrje řn jel!"†

Grjev alu bogatarřuluj s utrje řn cara alu Dimizovuluj

(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

¹⁸ Njekl pglavar řntrijabř p Isusu: "Uřiteljulje alu bun, ře mora s fakř s primjesk vjeřni řivot ku Dimizov?"

¹⁹ Isusu l řntrijabř: "Dřře m kjem k řant bun?‡ Bun je samo Dimizov. ²⁰ Zakonu alu Mojsije řti: 'Nu fića preljub', 'Nu umura', 'Nu fura', 'Nu optuřuja ku minřunurlje', ř 'Pořtujarřte p tatutov ř p mumuta!' "‡

²¹ Omu azřs: "Pořtjesk tuatje arřtja zapovjedi alu Mojsije joř křnd irjam třnřr."

²² Isusu zřře alu omuluj: "Joř njeřto c faljarřte. Fuř ř vindje tot ře aj, a banji podiljarřte alu lumje karje řarřř osř aj blago p řerj. A atunća vinř ř pratjarřtimř!" ²³ řla om irja mult bogat ř mult sa řalostit křnd auzřt aja ře ja zřs Isusu.

²⁴ Křnd Isusu la vizut křt je řalostit, jel azřs: "Kum je grjev alu bogatarřilor s untrř řn cara alu Dimizov! ²⁵ Maj uřurje arfi alu devřj s s provuřaskř p rupř alu akuluj njego alu bogatarřuluj s untrř řn cara alu Dimizov!"

²⁶ řlja karje aja auzřt antribat: "Pa řinje atunća puatje s spasaskř?"§

²⁷ Isusu lja zřs: "Aja ře lumje nu puatje s fakř, Dimizov puatje."

²⁸ Petar zřře: "Jakř, noj tot alu nostru alřřat ř t řljedim."

²⁹ A Isusu lja zřs: "Istina je zřk vuavř, tot řla karje alřřat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracř, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov ³⁰ već akuma p řřta přmřnt osř primjaskř maj mult njego řa lřřat, a p řla přmřnt karje vinje osř primjaskř vjeřni řivot."

Isusu jar rubjarřte d muartja aluj ř d uskrisnjalř

(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)

³¹ Isusu arřrřs p duavřsprjaře (12) apostolurj ř lja zřs: "Jakř untrřm řn trg Jeruzalem. řnklo osř s ispunjaskř tot ře prorokurlje askris řn Svřntř pismř d minje, d Bijatu alu Omuluj. ³² Osř m predajaskř alu lumjej karje narje frikř d Dimizov,* osř sprdujarřskř d minje, osř m zlostavljarřskř osř řkupje p minje. ³³ ř jej osř m batř ku biću ř osř m umuarř, ali d trje (3) zřlje jo osř m skualř dřla morc."

³⁴ Ali ućenikurlej na řtjtu d řja Isusu rubjarřte. Na apulut s razumjarřskř k arřtja stvarurj osř ispunjaskř vobřilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s řhvatjarřskř ře Isusu alor azřs.

Isusu řntuarře vidu alu omuluj karje nu vidja

(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)

* 18:12 unu tal - řn grřki original skrije: "desetina" (vjev Lev 27,30-32). † 18:17 Dimizov katř dřla lumje s prihvatjarřskř vlastu aluj p jej ku pouzřjala ř ku ponizala. Ku altje vobře: "řinje god vrja s utrje řn cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskř ku pouzřjala ř ku ponizala kařř kupilu." ‡ 18:19 bun - Isusu postavjarřte pitanje s vjadř dali omu binje razumjarřte k Isusu je Dimizov. ř akř omu p Isusu prihvatjarřte k je Dimizov, jel atunća prihvatjarřte pozivu alu Isusuluj ř vindř tot ře arje ř s l řljedjaskř. § 18:20 lř 20,12-16; ZakPon 5,16-20 § 18:26 řn vřijamjaja mulc řidovj gřndja akř je omu bugat, aja znaarřte k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja řije řla om posebno bun. Pa křnd arřtja lumje auzřt p Isusu kum zřře k je alu om bugat nemoguće s utrje řn cara alu Dimizov, agřndit k aja znaarřte k nimilja nu puatje s s nadjarřskř s utrje řn vara alu Dimizov. * 18:32 alu lumjej karje narje frikř d Dimizov - řn grřki original skrije: "Lumja karje nuje řidovj". Njekad asta s koristjarřte d lumja rovř karje na vut frikř d Dimizov. Aića Isusu rubja d Rimljanulor.

³⁵ Känd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pänglä drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. ³⁶ Känd vorbu auzät p mulc lumje karje vinja kätri jel, äntriba činje aja. ³⁷ Jej ja zäs: “Jakä vinje Isusu dän Nazaret.” ³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,[†] smilujaštittje mije!” ³⁹ Lumja karje afost la intje ja zäs s takä, ali jel samo još maj tarje strigä: “Bijatu alu David, smilujaštittje mije!”

⁴⁰ Känd Isusu auzät, astat š zapovjedit alu lumjej s dukä omu la jel. Känd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat: ⁴¹ “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zäs: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”

⁴² A Isusu ja zäs: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

⁴³ Omu karje nu vidja däturdatä avizut š apljikat p drum dăpä Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat än Jerihon. Pänd jel atrikut p trgula, ² afost änklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku än aja regija d Rim š mult bogat om. ³ Apokušät s vjadä p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadä pisti multä lumje. ⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvä pänglä karje atribja Isusu s trjače s puatä p ja s l vjadä.

⁵ Känd Isusu ažuns pänlä smokvä, sa ujtat än sus š ja zäs aluj: “Zakeju, majdatä dätje än zos! Astäz mora s viuv la tinje än gostjamje.”

⁶ Zakej majdatä sa dat än zos š la primit p Isusu än gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuatä lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskä: “Nu trjebje s pljače än gostjamje la omu rov!”*

⁸ A maj änklo Zakej saskulat š začē alu Domnuluj Isusuluj: “Jakä pola d imanja amja dau alu lumjej karje je särakä, a p tot äla p karje la ššalat s ji tork d patru (4) vorj kăta amlat dăla jel.”

⁹ Isusu azäs p aja: “Astäz än kasasta avinjit spasjala[†] k š omusta je prava sāmānca alu Abraham![‡] ¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasšak p lumja karje je purdutä.”[§]

Caru š argacä aluj

(Mt 25,14-30)

¹¹ Pänd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej agändit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbä: ¹² “Njeki om dän familijje bunä sa sprimit s putujaskä p dăpartje pämant. Jel atribut s pljače änklo s dobijdjaskä vlastu dăla caru marje. Atunčä s äntuarče än pämantu aluj s puatä s vladjaskä ka caru.[†] ¹³ Majdatä njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usutä (100) kovanic d arđint[‡] š lja zäs: ‘Trgujic pänä god jo nu vinja.’ ¹⁴ Ali lumja d pämantula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zăkă: ‘Nu vrjem jel s carujaskä p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š känd sa tors akasä, azapovidit s kjamje p argacä alu karje jel adat banji. Avrut s štije kät tot äla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit š začē: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradä d zjače (10) vorj maj mult.’ ¹⁷ Zăče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran än maj mikä, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š začē: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradä d još činč (5) vorj maj mult.’ ¹⁹ Š p aja caru začē: ‘Tu osä vladjaštje p činč (5) trgurj.’

[†] 18:38 Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru än Izrael. Än vrijamaja lumja koristja “Bijatu alu David” känd rubja d Mesija. * 19:7 Än äšta pämant poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurlj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cänja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatnja k je izdajice d vjera š d narod alor. [†] 19:9 än kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasät p lumja karje trijaštje än kasasta” [‡] 19:9 omusta je prava sāmānca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zăkă k Zakej irja bun Židov kašä Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konusnut p vjera aluj än Dimizov š daja če trija cum azäs Dimizov. [§] 19:10 lumja karje je purdutä – Asta značäštje lumja karje nu kridja än Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašä älja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot äla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera än Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). * 19:11 cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvä osä vije š osä fakä cara alu Dimizov p pämantusta kum jel aputja s vladjaskä p pämantusta d trg Jeruzalem. Multä lumje agändit k Isusu kašä Mesija akuma pljakä än Jeruzalem s fakä upravo aja. [†] 19:12 Än vrijamaja afost doj trje Židovj d različitä familijje karje je bogatä karje pljika än Rim s katä pravo s vladjaskä narodu aluj än pämantu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rāmäje vjerni š snaga alor afost ograničtje. Daja situacije karje Isusu opisäštje än asta vorbä binje irja konusnutä alu Židovilor. [‡] 19:13 usutä (100) kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “mina” (š än äštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una minä än vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskä akä lukrjazä usutä (100) d zälje.

²⁰ Ali aldä trje (3) argat avinjit frzdä zaradä š ji začē: 'Gospodarulje, jakäc arđintu. Lam cänut skuns än maramicä. ²¹ Ma fost frikä d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatä zaradä dälä äla če alcä uložät d tinje š cäj tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d tinje.'[§]

²² Caru ja zäs: 'Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zäs tu. Tu zač k sänt strog. Tu zač jo jav tuatä zarada dälä äla če alcä auložät d minje š jo cäv tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d minje!'^{*} ²³ Däče atunča na pus banji alji mje p bankä?[†] Aša barem adobidja kamatje.' ²⁴ Atunča caru začē alu lumje karje afost aiča upruapje: 'Läčäj dälä jel usutä (100) kovanic d arđint š däčäj alu äla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!'

²⁵ Jej azäs: 'Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!'

²⁶ Caru azäs, 'Istina je tot äla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osä dobidjaskä još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osä s s ja š aja če arje. ²⁷ Ali älja dušmani alji mje, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecälje aiča š lji umuräc la intja amja.'

Isusu unträ än Jeruzalem ka caru
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

²⁸ Däpä aja če Isusu azäs, nastavit s pljače la intja alor kätri Jeruzalem. ²⁹ Känd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenicurj. ³⁰ Lja zäs: "Fudic än satula la intja avuasträ.[‡] Š čim unträc, osä vidjec p magaracu alu tänär karje je ljigat karje nimilja nu la jahit.[§] Dizljigäcäläj š dučecäläj aiča. ³¹ Akä äntrijabä njeko p voj: 'Däče dizljigäc p magaracu alu tänär?' Zäčec samo: 'Trjebje alu Domnuluj.'

³² Jej apljikat š angäsät toto kum lja zäs Isusu. ³³ Pänd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: "Däče dizljigäc p magaracu alu tänär?"

³⁴ Jej lja zäs: "Alu Domnuluj äntrjabje." ³⁵ Jej adus p magaracu alu tänär la Isusu š prebacät pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagä.

³⁶ Pänd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurle p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskä častu. ³⁷ Känd Isusu sa približät undje drumu s slubadje däpä djal Maslina, učenicurj š mulcä lumje karje kridja än Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskä š s slavjaskä p Dimizov d tuatä čuda karje avizut če Isusu majdatä afukut. ³⁸ Jej rubja:

"Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dä miru!

Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!"^{*☆}

³⁹ Ali njeki farizeji karje irja änklo azäs: "Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenicurle alji tej s takä!"

⁴⁰ Isusu začē: "Akä jej osä takä, istina je, š buluvanji p tot glasu osä s radujaskä!"

Isusu pländē p Jeruzalem

⁴¹ Känd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, pländja däpä lumjaja än trgula ⁴² š azäs: "Känd barem samo s štijec če vuavä osä adukä miru![†] Ali akuma je vuavä skuns. ⁴³ K vinje vrijamja känd dušmani alji voštri s gradjaskä kulje pänglä zidu alu trguluj s vu napadjaskä d tuatje pärcä, vuastja alor osä vu okuljaskä š nu putjec s fudic. ⁴⁴ Nusä s lasä än trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osä uništjaskä tot trgu alu vostru š tot čije än jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje känd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskä."[‡]

[§] 19:21 Jaj tuatä zaradä dälä äla če alcä uložät d tinje š cäj tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d tinje – Än grčki original skrije: "Jaj aja če naj uložät š pokupješt aja če na sadit." Asta je poslovičä karje opisäštje p omu karje irja lakum š nu podijäštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku älja karje lukrjazä d jej. Än vorbasta ästa argat ja fost frikä d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno gändja k akä pjardje banji, mora säntuarikä banji alu carula, a akä zaradjaštje maj mult banj, caru osä l zadržaskä d jel. Daja če, na fukut nimika. ^{*} 19:22 jo cäv tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d minje – Än grčki original skrije: "javu aja če nam uložät š pokupjesk aja če na sadit." [†] 19:23 bankä – Än grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Än aja dobä na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašä bankilje.

[‡] 19:30 satula la intja avuasträ – Vjerovatno Betfaga. [§] 19:30 karje nimilja nu la jahit – Židovi smatraja k živutinilje karje nikad na fost zajašätje ili koristitje d lukru majbinje d služalä alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7).

^{*} 19:38 Hvaljic p Dimizov karje dä miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Än grčki original skrije: "Miru p čerj š slava p visinal!"

[☆] 19:38 Ps 118,25-26; Ps 148,1 [†] 19:42 Isusu aratä tuga, daja narodu d Jeruzalem maj änklo osä l odbacaskä kašä caru karje Dimizov akuljes š daja jej osä najbje mir ku Dimizov, već sudu. [‡] 19:44 Aštja stihurj (43-44) opisäštje p opsada, undje vuastje okružäštje trgu karje arje zidurj pänglä jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskä pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Känd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašä d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osä dogodjaskä än Jeruzalem än budućnosti, š sa dogodit. Än 70 d aj. maj änklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š änklo amurät multä lumje.

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje än Hram

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

⁴⁵ Känd auntrat än dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dän jel s putirjaskä p tuatä lumja karje änklo vindje. ⁴⁶ Isusu lja zäs: “Skris je än Svätä pismä: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalä’,[☆] a voj pretvorit än lok undje s strände lopovil!”[☆]

⁴⁷ Däpä aja Isusu tuatä zuva änväca än dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcä vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakä daja če tot narodu upija tuatä vorba karje Isusu rubja.

20

Vodilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ Än una zuvä känd Isusu änväca än dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunä vorbä d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vodilje. ² Š jej la antribat: “Zi nuavä, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

³ A Isusu lja zäs alor: “Š jo osä änrjiejeb p voj. Zäčec mije ⁴ činje adat vlast alu Ivan karje bätjazä s rubjaskä š s fakä aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja änrä jej če s zäkä alu Isusuluj. Jej azäs: “Akä zäčem: ‘Dimizov’, osä nji änrjabä: ‘Däče atunča nu ja krizut?’ ⁶ A akä zäčem: ‘Lumja’, tuatä lumja osä arunče buluvanji š osä nji muarä daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej zäče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zäs: “Kum voj mije nu zäčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zäk vuavä činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj

(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

⁹ Atunča Isusu lji spinje asta vorbä alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat än zajam alu omuluj karje lukrjazä ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. ¹⁰ Känd avinjit vrijamja d strugurj s lja dunä, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbä. Ali lumja karje lukrjazä än vinograd je la butut p argatu š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldä trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zäče: ‘Če s fakä? Osä trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osä l poštujaskä.’

¹⁴ Ali känd lumja dän vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azäs: ‘Ästa osä nasljedjaskä imanja. L umuräm š atunča imanja osä fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dän vinograd š la umurät.

Če gändic k osä fakä gazda alu vinograduluj känd osä audä ča fost? ¹⁶ Osä vije š osä umuarä p lumja dän vinograd, a vinogradu osä dja än najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zäs: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtä p jej š zäče: “A če značaštje atunča aja čije skrisä än Svätä pismä:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?[☆]

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osä spardje kašä gävanu d glinä, š akä kadje äla buluvanu p njeko osä fije mäčinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbä d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikä k lumja osä okrunjaskä päntruv jej.

Popurlje pokušaštje s äňšalä p Isusu s zäkä nješto če nuje binje

(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes däpä jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azäs nješto rov kum s l predajaskä alu upravitelj alu rimuluj än asta regija kum aputja s kaznjaskä p Isusu. ²¹ Špijunurlje azäs alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š änväc istinä š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno änväc p lumja s trijaskä aša

§ 19:45 lumja karje änklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja žvutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskä žrtvä. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdäpartje, lumja karje vindä afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrije, a aja lji spričja s s ruadje š s poštujaskä p Dimizov.

☆ 19:46 Iz 56,7 ☆ 19:46 Jr 7,11 ☆ 20:17 Ps 118,22

kum Dimizov vrja s jej trijaskä. ²² Spunje nuavä dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

²³ Ali Isusu avizut k pokuša s l puče än zamkä š lja zäs: ²⁴ “Rätáčäm kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

²⁵ Isusu lji zäča: “Atunča dác alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dác čije alu Dimizovuluj.” ²⁶ Daja na putut p Isusu pänglä toc s l optužaskä k azäs nješto će nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

Saduceji pokušaštje s äňšalä p Isusu s zäkä nješto će nuje binje
(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

²⁷ Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji. ‡ Saduceji nu kridja k lumja s skualä dälä morc, daja jej azäs alu Isusu: ²⁸ “Učiteljulje, Mojsije askris än zakonu alu nostru k akä njeki om amurit š aläsat dápä jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s äňsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakä bijat. Äla bijat osä fije nasljedniku alu pämäntuluj alu omula karje amurit š s adukä lumje aluj. §²⁹ Udatä afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa äňsurat š amurit frzdä kupi. ³⁰ Atunča altu fratje sa äňsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. ³¹ Isto aša aldä trje (3) fratje sa äňsurat š amurit. Š toc fracä karje arämas sa äňsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdä kupi. ³² Maj äňklo amurit š mujarja. ³³ Akä una zuvä toc morcä osä skualje, alu činje ja osä fije mujarja än zuvaja känd irja märtatä dápä toc šaptje (7) frac?”

³⁴ Isusu lja zäs: “Lumja p pämäntusta s suarä š s märitä. ³⁵ Ali lumja karje s skualä dälä morc trijaštje p pämäntu alu nov. Š p älja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskä p pämäntula, nusä äňsuarä nič s miritje. ³⁶ Osä fije kašä ändeli daja će nikad nusä muarä. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja će Dimizov lja tors dälä morc. ³⁷ Ali akuma, dal morcä osä skualje dälä muartje? Čak š Mojsije apokazät k morcä osä skualje. Mojsije aja apokazät än odlomaku d grmu karje arđe undje Mojsije azäs k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.’³⁸ A jej amurit mult aj majdatä Mojsije azäs aja. ³⁸ A Dimizov nuje Dimizov alu älja karje rämanje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatä lumja smatraštje k jej vij.”†

³⁹ Atunča azäs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzäs!” ‡ ⁴⁰ Dápä aja nu sa osudit s äňtrijabä p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

⁴¹ Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Däče učitelji zäče k je Kristu bijatu alu Caru David? ⁴² K David sängur zäče än knjigä alu Psalam undje askris:

‘Domnu azäs alu Domnuluj alu mjov:

Šaz p dirjaptä amja, s vladješt ku minje

⁴³ pänd nu puj p dušmanji alji tej kašä klupa dusu pičuarje alji tijalje.’⁴⁴

⁴⁴ Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?” §

* 20:22 Jej sa nadit k Isusu osä zäkä ili “da” ili “nu”. Akä zäče “da”, atunča židovi arfi nikäžac p jel će lja rubit k mora s platjaskä porezu alu altä vlast. Akä zäče “nu”, atunča vodilje aputja s zäkä alu Rimljanilor k Isusu äňvacä p lumja s prekršaskä zakonu alu rimuluj.

† 20:24 kovanica d arđint – Än grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašä dnevnicä d obični radnik. ‡ 20:27 saduceji – Saduceji afost važne grupä alu židovilor än bätärn pämänt Palestina. D razlikä d farizeji, jej nu prihvatja usmena väncalä, već samo čije skris än knjige alu Mojsije. Također nu kridja än uskrisnjalä (vjez “Saduceji” än rječnik). § 20:28 kum ja aputja s fakä bijat. Äla bijat osä fije nasljedniku alu pämäntuluj alu omula karje amurit š s adukä lumje aluj – Än grčki original skrije: “adrikä porodu alu fratusov.” ☆ 20:28 ZakPon 25,5 ☆ 20:37 Iš 3,6 * 20:37 Än rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” š “Jakov”.

† 20:38 Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestanit s postojaskä. Još afost vij š aštiptat zuva känd Dimizov osä lji dja nuavä tjela karje trijaštje frzdä muartje. ‡ 20:39 Väcina učiteljurj d zakonu alu Mojsije afost farizeji. D razlikä dälä saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvä osä uskrisnjaskä p morcä, farizeji än aja akruzit pa sa složät ku odgovoru alu Isusuluj. ☆ 20:43 Ps 110,1 § 20:44 Än zavjetu alu Bätärn arje proročanstva d sämäncä alu caru David karje una zuvä osä spasaskä p narodu Izrael dälä dušmanji aluj š uspustavjaštje pravdä p pämänt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6-7; 11,1-5; 42,1-4; Jr 23,5-6). Maj äňklo Židovi äla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pänd pämäntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agändit k Mesija osä fije vladaru p pämäntusta karje osä lji oslobodjaskä patjalä dälä abandi š dän jej jar osä stvorjaskä capän narod d karje afost än vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljäštje aja će jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dälä David, maj marje dän bilo karje vladar p pämäntusta. Aja lumja još na razumit.

Isusu upozorjašnje p učenikurlje aluj s s pžaskā d učiteljurj d zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Pānd narodu apus urjajke, Isusu azās alu učenikurlje aluj: ⁴⁶ “Pžacāvā d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vřja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskā ku marje poštujaš p ulic. Jej vřja s šagā p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje. ⁴⁷ P prjevarā ja imanja alu udovicilor, a s ruagā mult s puatā lumja s lji vjadā. Jej osā fije kaznic maj rov d alcā lumje.”

21

Udovica dā alu Dimizov tot če arje

(Mk 12,41-44)

¹ Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacāt banji ān blagajnā alu hramuluj. ² Atunča avizut š p njeka udovicā kum arunkā samo duavā (2) maj mič kovanic. ³ Isusu azās alu učenikolor: “Punjec urjajke, k istina je, asta sārakā udovicā apus maj mult njego jej toc zajedno! ⁴ K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sārakā, adat tot če arje.”

Isusu rubjašnje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovurj karje osā vije

(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ Kānd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj māndru buluvan š ukrasāt ku maj māndri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu zāče: ⁶ “Osā vije vřijamja kānd nusā rāmi je nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburāt.”

⁷ Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, kānd tot aja osā dogodjašnje? D karje znak osā najavljaskā d tot aja če vinje?”

⁸ Ja zās Isusu: “Pžacāvā s nu vu ānšalje! Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sāt Mesija* š osā zākā avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Kānd audjec d raturj š d pobunā, na vjec frikā. Tot aja mora s dogodjaskā, ali kraju alu pāmāntuluj nusā vije još.” ¹⁰ Zāče još: “Narodu osā zatatjaskā pāntruv narod š cara pāntruv carā. ¹¹ Osā fije marj potresurj. Osā fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osā fije događajurj d karje lumja osā fije frikā š znakurj p čerj k vinje nješto rov.”

¹² Ali majdatā d aja če s fije, osā vu apukā š osā vu maltetirjaskā. Osā vu dja ān sinagogā la sud š p voj osā trimjatā ān kisuarje. Osā vu dukā la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljdic p minje. ¹³ Osā vu zadisaskā p voj s putjec s rubic svjedočala avuastrā d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma če s zāčec d minje ān obranā ¹⁵ k jo osā vu dav vobilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusā puatā s odoljaskā nič s āntuarkā vorba. ¹⁶ Čak š roditelji, fracā, familija, š ortāci osā vu predajaskā. Osā vu umuar p njeko d voj. ¹⁷ Toc osā vu zamraskā daja če sljdic p minje. ¹⁸ Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštijaskā. ¹⁹ Osā dobidic život akā mije rāminjec vjerni.”

Isusu rubjašnje d uništjala alu Jeruzalem

(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ “Kānd vidjec k vuastja opkoljašnje Jeruzalemu, osā štijic k avinjit vřijamja d uništjala alu Jeruzalem. ²¹ Ālja karje sa trefit ān Judeja atunča s fugā ān djal. Činje je ān trg atunča s fugā dān jel, a ālja karje s gāsašnje ān okolicā atunča s nu untrā ān trg. ²² K aja osā fije zāljlilje alu Dimizovuluj d kaznjālā ku karje osā ispunjaskā tot če skrije ān Svāntā pismā d asta vřijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dā s sugā ān vřijamjaja daja če osā vije marje rovu ān pāmāntusta š marje gnjev osā kadā p narodusta. ²⁴ Vuastja osā umuarje p njeka lumja š p alci osā lja dukā kašā p ratne zarobljenikurlje ān tot pāmāntu. Nežidovi osā gazaskā p Jeruzalemu pānā god nu triča vřijamja alor.”

Isusu rubjašnje d āntručala aluj p pāmānt

(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

²⁵ “Osā pojavjaskā čudne znakurj p suarje, p lunā š p stjalje. A p pāmānt osā fije marje zbnunjalā, ka valurlje alu apāj āntrā marje oluje. Pāntruv aja tot narodu osā fije mult zabrinic š ispunic ku frikā. ²⁶ Čak š stjaljlilje p čerj osā skutirje. Lumja osā muarje d frikā š d marje užas karje osā vije p pāmānt. ²⁷ Atunča tuatā lumja osā vjadā p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak[‡] ān marje moč š ān slavā. ²⁸ Kānd aja tot ānčapje s dogodjaskā, avjec inimā š fic pljinj d nadā k Dimizov osā vu oslobodjaskā āndatā.”

* 21:8 Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sāt Mesija’ – Ān grčki original skrije: “Mulc osā vije ān lumilje alu mjov š osā zākā: ‘Jo sāt.’ ” Aja puatje s značaskā k jej tvrdjašnje k je sāngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj. † 21:18 Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštijaskā – Ān grčki original skrije: “Ali nusā kadā nič fir dān kapu alu vostru”. Isusu rubjašnje d unu maj mik dio dān tjealā alu omuluj. P načinula naglašāšnje k nu lji trjebje s lji brinjaskā sigurnost alor. Š akā njeko dāla jej osā muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjeal alor sigurno osā uskrisnjaskā ān vječni život p altu pāmānt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikā. ‡ 21:27 viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

Isusu rubjaštje d smokvā

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbā: “Ujtacāvā la smokvā ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Kānd vidjec pupu alu smokvāj atunča š sāngurj štijec k je vara apruapje. ³¹ Isto aša kānd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. ³² Istina je zāk vuavā, asta generacija nusa trjakā pānd tot asta nu s dogudja. ³³ Čerju š pāmāntu osā trjakā, ali vorba amja s rāmāje zauvjek!”

Isusu ānvacā p učenikurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj

(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ Isusu azās: “Pāzācāvā š nu fic kašā lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvā ruavā p voj osā iznenadjaskā ³⁵ kašā zamka. K osā vije p tuatā lumje karje stanujaštje p pāmānt. ³⁶ Ān tuatā vrijamja pāzācāvā š rugacāvā s putjec s avjec snagā s izdrzic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stāc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

³⁷ Isusu tuatā zuvā ānvāca ān Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline. ³⁸ A tot narodu s skula dānzorja š pljika ān Hram s puje urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskā p Isusu

(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)

¹ S približa Prazniku d mālaj frzdā germā. Āsta praznik s kima š Pasha.* ² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kاتا kum s l apučē p Isusu š s l osudjaskā p muartje, ali lja fost frikā d lumje s nusā bunjaskā.

³ Ān vrijamaja Sotona auntrat ān Juda lškariot karje je unu dān jej duavāsprjače (12) apostolurj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražāj d Hram kum s lja ažuťje s apučē p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dā banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel kاتا bunā vrijamja s lji dja p Isusu kānd lumje nusā fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripremjaskā vičera alu Pasha

(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Avinjit zuva s ānčapje Prazniku d mālaj frzdā germā, kānd s žrtvujaštje vuaje d vičērā alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mānkām una.”

⁹ Učenikurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mānkām?”

¹⁰ Lji zāče aša: “Čim untrāc ān trg Jeruzalem, osā vu sretnjaskā unu om karje adučē apā ān bukal. Fuđic dāpā jel ān kašā karje untrā ¹¹ š zāčec alu domačinuluj: ‘Učitelju āntrijabā ān karje sobā puatje s mālānče vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.’ ¹² Jel osā vu ratje marje sobā p kat, karje spremitā. Ačija pripremic vičera.” ¹³ Petar š Ivan sa dus ān trg š jej angāsāt tot kum Isusu lja zās š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje mālānkā vičera alu Pasha

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Kānd avinjit vrijamja d vičērā alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.† ¹⁵ Jel azās: “Amčeznit ku tot sufljetu s mālānk ku voj asta vičera alu Pasha majdatā d muka amja. ¹⁶ Vu zāk k nu maj mālānk vičera alu Pasha pānd nu vinja zuva s s mālānče ān cara alu Dimizov.”‡

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š zāče: “Lāc š podjeljic vinu āntrā voj. ¹⁸ Vu zāk d akuša nu maj bjav vin pānd nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

Š 21:32 Jaštje altje načinurj s s razumjaskā āsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ālja karje afost vij ān vrijamjaja pānd Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osā fije pānla vinjala alu Kristuluj osā ānčapje s fije aja pānd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značaštje k uvjek osā vije lumja karje nu kradje š s suprostavjaštje ān cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gānd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kānd žrtvujit mjelu š apus sāndilje aluj p ušilje alu kāšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sāndilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešalā. Isusu jar osā vije š s vladjaskā kašā caru, a atunča lumja karje kradje osā fakā nuntā š s slavjaskā k Dimizov lja izbavit.

¹⁹ Atunča alat mälaju š zahvaljit alu Dimizov, la fränt š la dat alu učenikulor, š azäs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mänkac asta mije d spomen.” ²⁰ Däpä vičera, aša alat š paru ku vinu š azäs: “Asta je šändilje alu mjov karje s varsä kašä žrtva d voj. Ku šändilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pänglä tot jakä, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. ²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu äla karje izdajaštje p minje!” ²³ Učenicurlje äncapje änrä jej s änrjabä činje dän jej putja s fakä aša rov.

Činje maj marje äñ cara alu Dimizov

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Učenicurlje ančiput s s prepjrkä d aja činje dän jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azäs: “Carulje alu pämäntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š älja carurj vrja s lji faljaskä narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašä jej! Naprotiv, maj marje änrä voj s fije kašä äla maj mik, a vođa kašä argatu. ²⁷ Mi zäčec, činje je maj marje, äla karje šadje la astal ili äla karje l sluzäštje? Äla la astal, dänä? Ali nu änrä voj, k, jakä, jo sänt änrä voj kašä argatu.

²⁸ Voj afost pänglä minje äñ kušnjilje alji mjalje. ²⁹ Vu dauv s vladic äñ cara alu Dimizov, kašä Tatimjov äñ čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osä mänkac š osä bijec la astalu mjov äñ cara amja. Osä šidjec p prijestolje š osä vladic p duaväsprjače (12) sämancje alu Izrael.”

Isusu zäče alu apostolurj osä lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isusu azäs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puatä s iskušaskä vjera avuasträ kašä omu karje prosijaštje gruvu.Š ³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskä. Aša, känd t torč mije, učvrstaštje vjera alu alc učenicurlje!”

³³ Petar azäs: “Domnulje, jo sänt spremit s pljek ku tinje äñ tamnicä š äñ muartje!”

³⁴ Isusu azäs: “C zäk, Petre, majdatä če kukošu mänje diminjacä kántä, d trje (3) vorj osä t odriknještj k uopče m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji änrjabä: “Känd p voj atrimjes p drum frzdä banj, frzdä tašnä š sandalje, dali vuavä čiva afaljtit?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

³⁶ Isusu azäs: “Ali akuša, činje arje banj, säla dukä! Tašna isto! Činje narje mač, s vindä cualjilje š s kumprä d jel.* ³⁷ Kvu zäk, mora s ispunjaskä aja če d minje skrije äñ Svätä pismä: ‘L smatnja k je zločinac.’[†] Tot če prorokurje askris d minje uskoro osä s ispunjaskä.”

³⁸ Jej azäs: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azäs: “Dästul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagä äñ Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Atunča Isusu sa dus dän trg š apljikat, kašä obično, p Maslinskä gorä. Učenicurlje sa dus däpä jel. ⁴⁰ Känd ažuns, lji zäče: “Rugäcävä s nu kidjec äñ kušnje!”

⁴¹ Sa udaljit däla jej otprilike kät puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat: ⁴² “Tato, akä tu vrjaj, uklonjaštje asta däla minje s nu bjav dän parusta d patjalä! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjavu jo.” ⁴³ Š atunča ji sa pokazät äñdelu š la fukut maj capän. ⁴⁴ Tot če maj tarije sa rugat, äñ marje munkä, a znoju ji postanjaštje kašä kaplja dän säñde ča kžut p pämänt.† ⁴⁵ Känd azavršät ku rugala sa skulat, sa tors la učenicurj š lja gäsät kum s kulkä, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji änrjaba: “Däče vu kulkäc? Skuläc š rugäcävä s nu kidjec äñ kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukä

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)

⁴⁷ Päñd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dän jej duaväsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu äñ falkä. ⁴⁸ Isusu aluj azäs: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

§ 22:31 Gruvu s razdvaja äñ čur kum bobu s odvaja däla pljavä karje afost mistikatä ku jel. Daja če, asta metaforä rubjaštje d ispitujäl vjera alu učeniculor kum s pokaza dal š majdäpartje kridja äñ Kristu ili osä s udaljaskä däla jel. * 22:36 Känd učenicurlje majdatä ančiput s pripovidjaskä, na tribut nimika s adukä däpä jej, k apulut s očekujaskä k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskä. Stvarulje sa prominjit učenicurlje nu trjebe s očekujaskä binje s lji primjaskä. Osä fije kašä omu karje pljakä p drum rov obično ku jel adučä banj, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zäča k š jel š učenicurlje aluj osä trjakä vrjajmja d testiranje. Ali učenicurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbä (vjez22,38, 49–51). † 22:37 Iz 53,12 † 22:44 Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu.

⁴⁹ Känd učenikurlje avizut če s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?” ⁵⁰ Š unu dān jej aluvit p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjajke.

⁵¹ Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit. ⁵² Atunča azās alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! ⁵³ Dāče nu mas pukat ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijeme känd vladjaštje sāla alu nuaptje.”[‡]

Petar s odriknjaštje d Isusu

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18, 25–27)

⁵⁴ P Isusu la apukat čuvari š la dus ān kašā alu marje popāj. A Petar lji pratja. ⁵⁵ Ān mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānklāzāt pānglā ja. Petar ašāžut ku jej. ⁵⁶ Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š začē: “Š āsta irja ku omusta karje pukat!”

⁵⁷ A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

⁵⁸ Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dān jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sānt, omulje!”

⁵⁹ Dāpā otrprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašā š Isusu p karje la pukat!”

⁶⁰ Petar azās: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu. ⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gānd kum ja zās Isusu: “Ān diminjacā, majdatā če kukošu kāntā, d trje (3) vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj.” ⁶² Aišat Petar dān bātuturā š aplāns amarā.

⁶³ Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l batā. ⁶⁴ Jej ja ānviljit voiki š ja zās: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” ⁶⁵ L vridja još maj mult ku altje vorbje urātje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor

(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

⁶⁶ Känd sa spart zuva, sa strāns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bātārnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej ⁶⁷ š ja zās: “Spunje nuavā dali tu ješt Kristu.”

Isusu začē: “Akā vu zāk k sānt, nusā mi kridjec, ⁶⁸ akā vu āntrijeb nješta, osā nu mi začēc.”[✠] ⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndatā osā šag p lok d čast š d moć pānglā Dimizov.”[✠]

⁷⁰ Känd auzāt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zās: “Aša je kum voj aja začēc.”

⁷¹ P aja jej azās: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sāngurj noj auzāt dān gura aluj!”

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu

(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

¹ Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.* ² Ačija jej ančiput s l optužaskā: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azās: “Aša je kum tu aja zač.”

⁴ Pilat atunča začē alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam gāsāt k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej ānčapje još maj mult s navaljaskā: “Jel ānvacā p lumja ān tot pāmāntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobunā! Ančiput ān Galileja š avinjit tot pānla aiča ān Jeruzalem!”

⁶ Känd Pilat auzāt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Känd jej azās: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš atunča sa gāsāt ān Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

⁸ Känd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzāt. D multā vrijeme Herod avrut s l vjadā d aja če s nadja k pānglā jel osā fakā čudā. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dāpā pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala

‡ 22:53 vladjaštje sāla alu nuaptje značštje: “vrijemja s djelujaskā Sotona”. ✠ 22:68 Lk 20,1–8 ✠ 22:69 Ps 110,1 * 23:1 Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † 23:5 p lumja ān tot pāmāntu alu nostru – Ān grčki original skrije: “ān tuatā Judeja”. Vjez fusnota ān 4,44. † 23:7 Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ān 3,1.

la optužat. ¹¹ Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rādja d jel. L ānbrakā ān cualje d carurj š l trimjatje āndrāt la Pilat. ¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ān zuvaja apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vodilje alu židovilor š p lumja ¹⁴ š lja azās: “Mas dus p omusta p optužbā k adrikat pobunā āntrā lumja. Lam ispitujit pānglā voj, ali nam vizut divina d karje las optužat. ¹⁵ Nič Herod na gāsāt divina aluj š aša la trimjes āndrāt la noj. Āsta om na fukut nimika s zaslužaskā kaznā d muartje. ¹⁶ Atunča osā lji zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ Š Ali toc ān unu glas astrigat: “P jel umuarā, a lasinje p Baraba!” ¹⁹ Baraba irja ān kisuarje daja če irja umješāt ān pobunā ān Jeruzalem š daja ča murāt. ²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskā p Isusu. ²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštālāj! Razapnjaštālāj!”

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjaštje kaznā d muartje. Zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dāpartje astrigat š akātāt s l razapnjaskā. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. ²⁴ Pilat aodlučit s fakā p voja alor. ²⁵ Oslobodit p āla karje afost ān kisuarje dān pobunā š daja ča murāt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskā. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pānd jej pljika, apukat p njeki om dān Cirena karje s kima šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukā dāpā Isusu. ²⁷ Dāpā Isusu apljikat multā lumje š multā mujerj karje aplāns š tuguja. ²⁸ Ali Isusu s okrinjaštje kātri jej š lja zās: “Mujeri d Jeruzalem, nu plāndec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri. ²⁹ K vinje zāljlilje* kānd osā s rubjaskā: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’† ³⁰ Ān aja vrijamje lumja osā zākā alu planinālor: ‘Kādijec p noj’ š alu djalulor: ‘Āviljicānje!’‡ ³¹ Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat?’†

³² A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. ³³ Kānd avinjit la lok karje s kjamā Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā.

³⁴ Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštālje k nu štije če fačel!”§ Vuastja atunča arunkat kockā š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj āntrā jej.‡

³⁵ Lumja astat š toc s ujta, pānd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zās: “P alci jel aspasāt. Akuša s spasaskā sāngur p jel akā je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!” ³⁶ Sa strābat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.*‡ ³⁷ Jej azās alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akā ješt caru alu Židovilor!”

³⁸ Dāpā jel astat natpisu: “ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

³⁹ Unu dān kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dānā? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

⁴⁰ Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikā d Dimizov? Trpještj ista kazna kašā jel. ⁴¹ Ali p pravdā je noj s trpim k noj zaslužām kaznā d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.” ⁴² Azās atunča: “Isusulje, kānd āncipja s vladješt ka caru, smilujaštjitje p minje.”

⁴³ Isusu ja zās: “Istinā c zāk: astāz osā fi ān raj ku minje.”

Muartje alu Isusuluj

(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

⁴⁴ Kānd afost njeđe duavāsprjače (12) satje, suarilje aprestit s sajaskā š nuaptja prekrijit tot pāmāntu pānla trje (3) satje posljepodne. ⁴⁵ Lumina alu suarilje anistanit, š dāturdātā firjanga alu

§ 23:17-18 Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la āncipjalā kašā stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasā p unu d kisuarje p slobodā.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.) * 23:29 Aša vrijamje avinjit šaptjezāč (70) d aj dāpā Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništīt p Jeruzalem š amurāt mult židovurj (21,20-24). † 23:29 Ān aja vrijamje kupi ān Jeruzalem osā trpjaskā marje patnje. Atunča narodu osā pomisljaskā k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tuğā kānd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ‡ 23:30 Hoš 10,8 ‡ 23:31 Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat – Ān grčki original skrije: “K akā s fače aša d ljemnu vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdatā njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašā metafora d patjalā ili kaznā. Isusu afost kašā ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužāt s l kaznjaskā Dimizov k afost frzdā grešalā. Lumja karje odbacīt p Isusu afost kašā ljemnu auskat karje afost spremīt s argā. Jej azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov d grešala alor. § 23:34 Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače – Ān njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ☆ 23:34 Ps 22,18 * 23:36 Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kātri jel kašā kātri caru, ali ji dā vinu karje nuje bun d car. ☆ 23:36 Ps 69,21

Hramuluj† sa rupt p mižlok. ⁴⁶ Atunča Isusu äntarje strigä: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov än mänilje alji tjalje!” Čim azäs aja, aslubuzät sufljetu.

⁴⁷ Känd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskä p Dimizov š zäča: “Omusta sigurno irja pravedan!” ⁴⁸ Maj änklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazät š s bätja än tjept d marje žalost. ⁴⁹ A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit däpä jel dän Galileja astat maj däpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je ängrupat

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

^{50–52} Š jakä njeke om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu än Judeja, apljikat la Pilat š akätat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažät ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj däpä kruče, š l umotjaštje än skumpä albä plahtä š l punje än grupä isklesätä än stijenä, än karje još nimilja nuje ängrupat. ⁵⁴ Suarilje kädja, š sämbäta samo če na vinjit.‡

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dän Galileja, apljikat däpä Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasä s pripremjaskä jarbilje š ulje karje miruasä d tjela. Sämbätä sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skualä däla morc

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Dänzorja än duminikä mujeri apljikat la grupä ku jarbilje š ku unturilje karje miruasä če lja pripremit. ² Känd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje ävilja ulazu la grupä runkat än partje.* ³ Auntrat änontru, ali na gäsät tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pänd jalje aša astat zbnunjitje pänturv aja če sa dogodit, däturdatä pänglä jej sa pojavit doj (2) omurj än cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kättri pämänt. Doj (2) omurj lja tribat: “Däče kätäc p viuv änträ morc? ⁶ Nuje aiča. Auskräsnit! Dali nu vu gändic če vam zäs još än Galileja: ⁷ ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit än mänj alu grešnikolor š jej p minje osä m razapnjaskä, ali jo aldä trje (3) zälje osä m skol däla morc.’”†

⁸ Jalje sa dat d gänd k Isusu aja azäs. ⁹ Š sa tors däla grupä s javjaskä alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja kruzit alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dä fuga pänla grupä. Känd ažuns, s ujtä änontru ali na vizut nimika osim skumpä albä plahtä än karje irja Isusu. Apljikat däla grupä š s äntriba če sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenicolor p drum än Emaus

¹³ Än zuvaja doj (2) učenicurj alu Isusuluj pljakä än sat Emaus, däpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.† ¹⁴ P drum arubit d tot ča fost. ¹⁵ Pänd jej aša arubit š raspravlja änträ jej, avinjit Isusu š pljakä ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskä.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pänd putujic?”

Jej astat pljinj d tugä. ¹⁸ Unu dän jej, karje s kjamä Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik än Jeruzalem karje nu štije ča fost än zuviljaštja.”

¹⁹ Isusu äntrijabä: “Če afost?”

Azäs: “Pa aja ča fost ku Isusu dän Nazaret. Jel irja proroku š tuatä lumja aputut s vjadä ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pänglä aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskä. ²¹ A noj njam nadit k jel äla karje osä spasaskä p narodu alu Izrael däla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zälje d känd je mort. ²² Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbnunjit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupä, ²³ ali ačija na gäsät tjela aluj. Avinjit š azäs k lji sa pokazät andelurlje š lja zäs k Isusu viuv. ²⁴ Njeke dän noj adat fuga la grupä š ängäsät k je grupa gualä baš kum azäs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

† 23:45 firjanga alu Hramuluj – Ästa firjangä afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svänt d altu lokurj än Hram.

‡ 23:54 D Židovurj, zuva završäštje känd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjajze sämbätä š daja Josip s pripja s završaskä lukru majdatä d zuvä d odmor, karje änčipja än vinjerj känd kidja suarilje. * 24:2 buluvanu karje ävilja ulazu la grupä – Asta irja marje okrugli buluvan atäta d marje s zaklunjaskä skroz ulazu än grupä. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskä. ☆ 24:7 Lk 9,22

† 24:13 njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Än grčki original skrije: “šajzäč (60) stadia”.

²⁵ P aja Isusu lja zäs: “O kum ištjec nerazumni! Däče vuavä grjev s kridjec än aja ča zäs prorokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskä tot majdatä njego če s äncapje s vladjaskä p toc?” ²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azäs än Sväntä pismä d jel.

²⁸ Känd avinjtit upruapje d sat undje pljakä, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj däpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rämäj ku noj! Več je sara. Vinje nuaptjal!” Aša auntrat än kasä s rämäje ku jej. ³⁰ Pänd afost ku jej la astal, Isusu alat mälahu, zahvaljit alu Dimizovuluj, la fränt š la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azäs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje känd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svänta pisma!” ³³ Sa skulat š sa tors än Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa sträns unsprjače (11) apostolurj š p alcä sljedbenikurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej zäče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazät alu Šimunuluj!” ³⁵ Atunča š äštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pänd jel afränt mälahu.

Isusu s pojavjaštje pängl učenikurj

(Iv 20,19-23)

³⁶ Pänd jej doj (2) rubja, Isusu däturdatä astat änrä jej toc. Lji zäče: “Mir vuaväl!” ³⁷ Ali lja afost frikä daja če gändit k vjadje märoj. ³⁸ Š Isusu lji zäče: “Däče vu frikä? Däče än voj s fače sumnje än inimä?” ³⁹⁻⁴⁰ Atunča lja arätat mänjilje š pičuarilje š azäs: “Ujtacävä la ränj! Jo sänt aja! Punjec mänilje p minje š osä vidjec! Märoji narje karnje š vuasä kasä če lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadä alu vojki alor, njego sa mirat. Jel änrtribabä: “Avjec čiva d mänkat?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržät, ⁴³ a jel l ja š mälänk pänglä jej.†

⁴⁴ Atunča zäče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zäs k osä dogodjaskä. Pänd majdatä amfost ku voj, vam zäs: atribut s s ispunjaskä tot če skrije d minje än zakonu alu Mojsije, än knjige d prorokurj š än Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskä čije skris än Sväntä pismä. ⁴⁶ Känd azavršät jel azäs: “Kasä kum vidjec, aša skrije än Sväntä pismä k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldä trje (3) zälje s m skol dälä morc ⁴⁷ š ku autoritetu alu mjov s rubjaskä alu tuatä lumja k trjebje s s okrinjaskä dälä grešalä š Dimizov osä lji oprostjaskä grešala. Osä äncipjec än Jeruzalem ⁴⁸ s zäčec alu alcilor aja če voj auzät š avizut dälä minje.

⁴⁹ A jo osä vu trimjet p Sufletju alu Sväntuluj, p karje Tatimjov än čerj aobečit k vuavä osä vije. Rämijec än trg Jeruzalem pänd Dimizov nu trimjatje p voj säla d sus!”§

Isusu s äntuarčje p čerj

(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pänlä lok upruapje d sat Betanija. Änklo adrikat mänilje š sa rugat s lji blagoslovjaskä Dimizov. ⁵¹ Pänd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pänd nu lja nistanit dän vojki. ⁵² Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost än Jeruzalem. ⁵³ Atunča irja stalno än Hram š slavja p Dimizov.

† 24:43 Aja afukut s lji pokazaskä k nuje suflet, k sufletju nu mälänkä. § 24:49 pänd Dimizov nu trimjatje p voj säla d sus – Än grčki original skrije: “pänd nu fic änbräkac ku säla däpä sus”. Sufletju alu Dimizovuluj osä vije p jej kasä cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osä primjaskä snaga alu Sufletju alu Svänt kum apujta s svedočaskä alu alcilor d Isusu.